

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lag om sociala företag och vissa lagar som har samband
med den**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om sociala företag stiftas. Syftet med lagen är att stabilisera de sociala företagens ställning som en sysselsättningsmöjlighet för handikappade arbetssökande och långtidsarbetslösa. Med begreppet 'socialt företag', som definieras i lagen, avses en i handelsregistret införd näringsidkare som producerar nyttigheter enligt företagsekonomiska principer och vars anställda i betydande utsträckning består av handikappade eller handikappade och långtidsarbetslösa. Denna betydande andel är enligt förslaget minst 30 procent av företags samtliga anställda. I fråga om de sociala företagen förutsätts dessutom att alla deras anställda skall ha samma arbetsmöjligheter samt rättigheter och skyldigheter, bl.a. rätt att för sina arbetsinsatser oberoende av den individuella produktiviteten få en lön motsvarande nivån för kollektivavtalet i branschen.

Enligt förslaget skall de företag som uppfyller kriterierna för sociala företag införas i ett register som arbetsministeriet upprätthåller. Endast de företag som är införda i registret föreslås ha rätt att i samband med sin affärsverksamhet använda namnet socialt företag.

I registret införs separat de sociala företag vars verksamhetssyfte är att sysselsätta personer som är i svag ställning på arbetsmarknaden. Det föreslås att sysselsättningspolitiskt projektstöd skall kunna beviljas för grundandet och stabiliserandet av dylika företag samt för deras stödorganisation. Närmare bestämmelser om villkoren för projektstöd utfärdas enligt föreliggande förslag genom förordning av statsrådet.

Enligt förslaget skall i lagen om offentlig arbetskraftsservice och lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt med stöd av dem föreskrivas om beviljande av sysselsättningsstöd och sammansatt stöd till sociala företag. Det föreslås att bestämmelserna om sysselsättningsstöd ändras så, att sociala företag kan beviljas stöd på flexibla villkor än för närvarande. Vidare föreslås att sysselsättande med hjälp av sysselsättningsstöd skall kunna pågå längre tid än för närvarande. Motsvarande ändring föreslås i lagen om utkomstskydd för arbetslösa när det gäller sammansatt stöd till fullt belopp.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2004.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge.....	4
1.1. Begreppet 'socialt företag'	4
1.2. Sociala företag och stödande av dem	5
1.3. Jämförelse i internationellt perspektiv	6
Italien	7
Tyskland.....	7
Storbritannien.....	8
Sverige.....	8
1.4. Främjande av sysselsättandet av handikappade och långtidsarbetslösa...9	
1.4.1. Den offentliga arbetskraftsservicen.....	9
1.4.2. Sysselsättningsfrämjande verksamhet	11
Verksamhet enligt socialvårdslagen	12
Arbetsverksamhet för utvecklingsstörda och rehabiliteringsklienter inom men- talvården	12
Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	13
1.5. Bedömning av nuläget	14
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	14
3. Propositionens verkningar	16
3.1. Ekonomiska verkningar.....	16
3.2. Verkningar för medborgarna	17
3.3. Verkningar för företagens ekonomi	17
3.4. Utvärdering av verkningarna	18
4. Beredningen av propositionen	18
DETALJMOTIVERING	19
1. Lagförslagen	19
1.1. Lag om sociala företag	19
1.2. Lag om ändring av 7 kap. 3 och 11 § lagen om offentlig arbetskraftsservi- ce	26
7 kap. Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag.....	26
1.3. Lag om ändring av 9 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	27
9 kap. Arbetsmarknadsstödet belopp och varaktighet	27
2. Närmare bestämmelser	27
2.1. Sysselsättningspolitiskt projektstöd.....	27
2.2. Vidareplacering av en person som skall sysselsättas	27
2.3. Sysselsättningsstödet och det sammansatta stödets varaktighet och nivå..	28
3. Ikraftträdande	28

LAGFÖRSLAGEN	29
Lag om sociala företag	29
Lag om ändring av 7 kap. 3 och 11 § lagen om offentlig arbetskraftsservice	32
Lag om ändring av 9 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	33
BILAGA	34
PARALLELLTEXTER	34
Lag om ändring av 7 kap. 3 och 11 § lagen om offentlig arbetskraftsservice	34
Lag om ändring av 9 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	36

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Begreppet 'socialt företag'

Med begreppet socialt företag avses i olika länder, och också inom ett och samma land, fenomen som avviker mycket från varandra. Detta beror på att de sociala företagen har varierande historia och bakgrund. Skillnaderna i fråga om begreppen och de sociala företagens verksamhet beror också på att lagstiftningen varierar. Nedan i avsnitt 1.3. följer en beskrivning av den sociala företagsverksamheten i olika länder och av definitionen på sociala företag i olika länder.

Gemensamt för alla definitioner på begreppet socialt företag är att de åtminstone i viss utsträckning betecknar någon form av företagsverksamhet. Ett socialt företag är juridiskt sett i regel ett bolag, t.ex. ett andelslag, aktiebolag, kommanditbolag eller öppet bolag. Det i sak primära syftet med ett socialt företag är att producera nyttigheter och det i ekonomiskt avseende primära syftet är att vara vinstdrivande. Verksamhetens sociala dimension består i att företagen sysselsätter handikappade personer och andra som har en svag ställning på arbetsmarknaden eller att driva någon annan form av gemensamt intresse. Den centrala motiveringen för grundandet av sociala företag är att man önskar komplettera metoderna när det gäller sysselsättandet av personer som är svåra att sysselsätta. Bland motiveringarna nämns vidare att de sociala företagen bidrar till skapandet av nya former av service och att de moderniserar servicen. Det har också sagts att de sociala företagen bidrar till effektiviteten genom den konkurrens som verksamheten medför.

De sociala företagen kan, enligt en grov indelning, definieras utifrån två ytterligheter: å ena sidan finns det vinstdrivande affärsföretag vilkas sociala inriktning återspeglar sig i att företagen sysselsätter inte enbart arbetstagarvalda enligt normala kriterier, utan också handikappade och andra som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Den andra ytterligheten är de företag som finansierar största delen av sin verksamhet med offentlig-

ga medel eller donationer och som utför uppgifter som är viktiga för samhället eller det gemensamma, i regel någon form av tjänster.

De sociala företagen definieras också ibland genom en indelning i dels sysselsättande företag, dels företag som producerar tjänster. Med sysselsättande sociala företag avses härvid företag som försöker anställa i huvudsak personer som är i dålig ställning på arbetsmarknaden. Indelningen är dock oklar i praktiken, eftersom ett socialt företag som producerar tjänster som är nyttiga för samhället eller det gemensamma också kan sysselsätta personer som är i svag ställning på arbetsmarknaden.

När man hänvisar till sociala företag som påminner om ordinära företag använder man ofta CEFEC:s definition från år 1996. CEFEC (Confederation of European social Firms, Employment Initiatives and Social Co-operatives) är en organisation som verkar i Europa och som representerar företag, föreningar och organisationer vilkas mål är att främja handikappades sysselsättning i sociala företag. Enligt CEFEC:s definition

- är ett socialt företag ett affärsföretag som är grundat för sysselsättning av handikappade eller andra personer som är i dålig ställning på arbetsmarknaden,

- är ett socialt företag ett affärsföretag som genom att producera varor och tjänster marknadsorienterat försöker realisera sin sociala målsättning,

- sysselsätter ett socialt företag en stor andel av sina anställda som är handikappade eller som på annat sätt är i dålig ställning på arbetsmarknaden,

- betalar ett socialt företag till varje anställd, oberoende av den individuella produktiviteten, en lön som följer den allmänna nivån i branschen och

- garanterar ett socialt företag sina anställda, oberoende av om dessa är handikappade eller inte, samma arbetsmöjligheter och samma rättigheter och skyldigheter.

Det s.k. EMES-nätverket uppstod till följd av ett forskningsprojekt (the Emergence of Social Enterprises in Europe) som inom ramen för EMES genomfördes i slutet av 1990-

talet. Nätverket har presenterat en definition på sociala företag. I definitionen används fyra beteckningar för den s.k. företagsdimensionen och fem beteckningar för den sociala dimensionen. Till kriterierna för företagsdimensionen räknas en kontinuerlig produktion av varor eller tjänster, självständig verksamhet, en befintlig ekonomisk risk samt den omständigheten att lönearbetet utgör en betydande andel av arbetet i företaget. Med kriteriet 'självständig verksamhet' betonas att företaget, även om det är delvis finansierat genom bidrag, skall ha rätt att på samma sätt som ett ordinärt företag självständigt besluta om sina åtgärder. Genom kriteriet 'lönearbete' utesluts ur definitionen på sociala företag sådana projekt inom näringsdrivande föreningar och tredje sektorn som grundar sig på helt frivillig verksamhet. Till kriterierna för den sociala dimensionen räknas följande: projektet har uppstått på initiativ av en medborgargrupp och företagets beslutsfattande grundar sig inte enbart på ägande av kapital. I kriterierna ingår dessutom möjlighet till delaktighet, begränsad vinstutdelning och strävan att gagna företaget. Med 'möjligheten till delaktighet' avses att arbetstagarna eller klienterna har möjlighet att åtminstone i viss mån delta i företagets förvaltning.

Till den sociala företagssektorn kan man räkna dels de sociala företagen, dels också de sociala sammanslutningarna. Den centrala skillnaden är att en handikappad person eller annan person som har svag ställning på arbetsmarknaden är i kundens roll när det gäller sociala sammanslutningar, medan han eller hon när det gäller sociala företag däremot har rollen av anställd i ett arbetsförhållande. En social sammanslutning kan i fråga om sin juridiska form vara en enhet inom kommunen, en stiftelse eller en förening. Den primära avsikten med sociala sammanslutningar är inte att producera nyttigheter, utan att rehabilitera och träna klienter samt att realisera s.k. lärande i arbetet. Verksamheten har i princip inga företagsekonomiska mål. En social sammanslutning kan dock bedriva affärsverksamhet som i många fall utformas med utgångspunkt i kundernas kunnskap och behov. När de sociala sammanslutningarnas affärsverksamhet riktar in sig på den öppna marknaden börjar sammanslutningen anta

formen av eller differentieras till ett socialt företag som bedriver affärsverksamhet på marknaden och där de personer som arbetar i företaget inte längre är kunder utan arbetstagarer.

I finsk lagstiftning har i 23 § 3 mom. statsrådets förordning om offentlig arbetskraftsservice (1344/2002) en verkstad definierats som social sammanslutning. Med sociala sammanslutningar avses i praktiken ofta utvecklade produktionsenheter av typen arbetscentral, dvs. allmännyttig verksamhet där träning, utbildning eller rehabilitering är den centrala verksamhetsformen. En producerande arbetscentral, en verkstad och ett socialt företag kan utgöra olika verksamhetsformer inom organisationen för en och samma multiservicecentral. I fråga om sociala företag har utvecklingsprocessen ofta inletts med omorganisering av social- och hälsovårdstjänsterna, där man börjar utveckla samhällets serviceutbud eller avskaffar någon verksamhetsform.

1.2. Sociala företag och stödjande av dem

Av de finländska företagen är det i främsta hand vanliga företag som sysselsätter handikappade och långtidsarbetslösa. Det finns inte någon statistik om de företag, vilkas anställda till minst 30 procent består av handikappade eller personer som varit långtidsarbetslösa när arbetsförhållandet började. Det är dock uppenbart att antalet sådana företag är litet.

De speciella sysselsättningsenheterna, t.ex. de producerande arbetscentralerna, har anpassat sig till de nuvarande förhållandena och framför allt till villkoren för stödsystemen. I många fall förutsätter sålunda omställningen av en sysselsättningsenhet eller en del av en sådan till ett socialt företag att organisationen eller verksamhetsstrategin förändras. För närvarande finns det några företag som uppfyller CEFEC:s kriterier och vilkas verksamhet uttryckligen och offentligt konstaterat är att sysselsätta personer som är i svag ställning på arbetsmarknaden.

Enligt en undersökning som VATES-stiftelsen har utfört finns det fyra sysselsättningsenheter som uppfyller de föreslagna kriterierna gällande sociala företag: Kajax-

tuote, arbetscentralen vid Tampereen Invalidien Työtuki r.y., Tervatulli Oy och Tyke Oy. När det gäller lönenivån vid dessa enheter finns inga täckande uppgifter. Dessutom finns det i form av socialservicestiftelser inom ramen för multiservicecentralerna för sysselsättning ett antal företag och enheter som uppfyller de ovan nämnda kriterierna gällande sociala företag, t.ex. Tekopoint Oy som verkar i samband med Raina-stiftelsen. Enligt ovan nämnda utredning finns det vidare ett tiotal specialenheter som i viss mån avviker från den föreslagna definitionen.

I Finland grundades det första arbetsandelslaget år 1993. År 2001 fanns det uppskattningsvis 240 arbetsandelslag. Många arbetsandelslag uppfyller EMES-nätverkets definition på sociala företag. Det finns dock inte exakta uppgifter om hur många dessa andelslag är.

Eftersom de sociala företagen jämställs med ordinära företag kan de sociala företagen beviljas alla de stöd och bidrag, genom vilka det offentliga främjar grundandet och utvecklandet av företag. Bidrag kan beviljas för investeringar, behov av driftskapital, sysselsättande och utvecklingsåtgärder. I praktiken har den företagsform som de sociala företagen företräder kunnat påverka hur beviljaren av bidrag förhåller sig till ansökningarna om finansiering. Eventuellt har bl.a. de företag som är andelslag haft svårigheter att få bidrag från samhället. Det kan förekomma problem avseende lönsamhetsförutsättningarna och tillgången till säkerheter när det gäller företagsverksamheten. I fråga om sådana sociala sammanslutningar inom den tredje sektorn som håller på att grunda sociala företag förutsätts, på samma sätt som när det gäller andra som etablerar företag, att det finns tillräckliga färdigheter samt en självfinansierad del.

Företag som sysselsätter handikappade personer kan orsakas kostnader till följd av att placeringen av en handikappad i arbete kräver ändringar och arrangemang i fråga om arbetsmaskiner, arbetsmetoder eller förhållanden på arbetsplatsen. Sådana kostnader kan ersättas med stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen som Arbetskraftsmyndigheten beviljar och med stöd från Folkpensionsanstalten.

Arbetskraftsmyndigheten kan främja uppkomsten av sociala företag genom dels Arbetskrafts- och näringscentralernas samt Arbetskraftsbyråernas sakkunnighjälp, dels finansiering från bl.a. Europeiska socialfonden (nedan ESF) och sysselsättningspolitiskt projektstöd. I ESF:s EQUAL-gemenskapsinitiativ för åren 2000–2006 som gäller utvecklingspartnerskap är företagandet inom den sociala ekonomin ett tema som tas upp. I medlems- och kandidatländerna finns sammanlagt 155 projekt inom temat social ekonomi. Målet med projekten är samla erfarenheter om sociala företag och sociala företagare.

1.3. Jämförelse i internationellt perspektiv

I vissa OECD-länder uppstod redan på 1970-talet företag som kan karaktäriseras som sociala företag. Det var dock först på 1990-talet som begreppet socialt företag lanserades i större omfattning.

Eftersom det inte finns enhetliga definitioner på begreppet socialt företag, saknas det också jämförbar information om antalet sociala företag och deras sysselsättande effekt. Om man i fråga om definitionen på sociala företag betonar uttryckligen den företagsinriktade aspekten, kan det konstateras att det inom Europeiska unionens område finns uppskattningsvis några tiotusen personer som sysselsätts av sociala företag. Om man däremot i definitionen betonar den sociala dimensionen och inkluderar också sådana projekt inom den sociala ekonomin som till stor del fungerar med offentligt stöd, antas de sociala företagen sysselsätta maximalt 3,5 miljoner personer.

Det sociala företagandet är i många fall i behov av samhällets ekonomiska stöd. En organisation som är icke-vinstdrivande kan vara berättigad till skattelättnader och andra förmåner, t.ex. offentliga stöd och finansiering med intäkter från välgörenhetsprojekt. I bl.a. USA:s lagstiftning har man definierat de icke-vinstdrivande organisationer och företag bland vilka det finns sociala företag. Dessa företag fungerar som affärsföretag, men använder sina intäkter för att sysselsätta och hjälpa personer som är i svag ställning. I

USA får de icke-vinstdrivande företagen skattelättnader. Samma princip gäller också de sammanslutningar och personer som öronerar medel för dessa företags verksamhet.

Inom lagstiftningen har de sociala företagen i själva verket definierats i jämförelsevis få länder. I Belgien har man i lag definierat begreppet socialt företag. I Italien stiftades år 1991 en lag om sociala andelslag. Lagstiftning om sociala andelslag finns också i Spanien, Grekland, Portugal och Frankrike. I Tyskland har man definierat företag som sysselsätter svårt handikappade personer. Trots lagstiftningen kan det t.o.m. i ett och samma land förekomma att olika typer av projekt klassificeras som sociala företag.

Italien

Enligt många bedömningar är Italien det europeiska land där man har det mest omfattande och progressiva systemet när det gäller sociala företag.

I Italien är de sociala företagen sociala andelslag. Enligt lagstiftningen finns det två typer av sociala andelslag. Enligt lagen är andelslagens centrala syfte att verka till allmän nytta för medborgarna och samhället. Andelslagen av typ A producerar sociala tjänster samt hälsovårds- och utbildningstjänster. Andelslagen av typ B producerar varor och tjänster, men deras centrala uppgift är att sysselsätta personer som är i svag ställning på arbetsmarknaden. Mot bakgrunden av det i lagen angivna syftet med sociala andelslag kan andelslagen både av typ A och typ B klassificeras som sociala företag. Andelslagen av typ B uppfyller i huvuddrag såväl EMES som CEFEC:s definitioner.

I lagen anges att personer som är i svag ställning på arbetsmarknaden skall utgöra minst 30 procent av samtliga anställda. Följande kategorier anses vara i svag ställning på arbetsmarknaden: fysiskt eller psykiskt handikappade, rehabiliteringsklienter inom mentalvården, narkotikaberoende personer, alkoholister, unga personer i arbetsför ålder som har svårigheter i familjen samt personer som ådömts straff som är alternativ till fängelsestraff. Ett andelslag av typ B som sysselsätter minst ovan nämnda andel på 30 procent av de anställda behöver inte betala soci-

alskyddsavgifter för de personer i svag ställning på arbetsmarknaden som andelslaget i fråga sysselsätter. De här andelslagen har dessutom vissa privilegier i jämförelse med andra små och medelstora företag, bl.a. har de rätt att utan anbudsförfarande få offentliga beställningar. Ett villkor för förmånerna är att det i fråga om de sysselsattas svaga situation finns fastställelse från myndigheternas sida.

De sociala andelslagen av typ A och typ B behöver inte betala mervärdesskatt.

Inrättandet av andelslag stöds, i likhet med deras verksamhet, med medel ur en riksfattande fond. Fonden får sina medel genom att varje andelslag betalar in tre procent av sin årliga inkomst till fonden.

Det antas allmänt att orsaken till att de italienska sociala andelslagen bedriver en framgångsrik verksamhet ligger däri, att de sociala andelslagen inte verkar enbart såsom separata företag utan i form av ett företagssystem. Systemet har uppkommit på basis av regionala, lokala och nationella förbund. Förbunden bistår andelslagen vid bl.a. uppgörandet av produktions- och serviceavtal och vid planeringen av finansieringsarrangemang. Förbunden erbjuder andelslagen utbildnings- och bokföringstjänster samt rådgivning i affärsverksamhet och marknadsföring. Målet med det sociala andelslagskonsortiet (Consorzio per l'Impresa Sociale) är att utveckla den sociala företagandrandan i hela Italien. Konsortiet utgör tillsammans med ett annat samarbetskonsortium Förbundet för nationella sociala andelslag (Consorzio Nazionale della cooperazione sociale DROM).

Antalet andelslag av typ B uppgick år 2000 till ca 1900. Andelslagen sysselsätter sammanlagt 32 000 personer, varav 13 500 var i lagen avsedda personer i svag ställning på arbetsmarknaden. Antalet sociala andelslag av typ A och antalet personer som dessa sysselsatte var i stort sett dubbelt högre jämfört med andelslagen av typ B.

Tyskland

I Tyskland stiftades i juli 2001 en lag om sociala företag som sysselsätter svårt handikappade personer. Lagens definition på socialt företag motsvarar CEFEC:s definition. I

Tyskland har man dock gjort en komplettering som innebär att de svårt handikappades andel av de anställda skall vara minst 25 procent och att andelen inte systematiskt får överstiga 50 procent av de anställda. Också i Tyskland har man en stödorganisation för sociala företag, FAF gGmbH, som dessutom stöder sådana organisationer och institutioner som, i regel i icke-vinstdrivande syfte, bedriver social rehabilitering och sysselsättande verksamhet. Enligt FAF gGmbH:s bedömning sysselsätter de sociala företag som verkar enligt den tyska definitionen sammanlagt ca 10 000 personer.

Storbritannien

I Storbritannien definierade regeringen de sociala företagen i sin i juli 2002 publicerade strategi om sociala företag. Enligt definitionen handlar ett socialt företag med varor eller tjänster och samtidigt syftar företaget också till att främja vissa mål i samhället. I definitionen betonas att ett socialt företag framför allt är ett affärsföretag som eftersträvar ekonomiskt överskott i sin verksamhet. Ett socialt företag investerar dock sin vinst primärt i företagets egen verksamhet eller till gagn för den gemenskap som omger företaget – det sociala företaget delar inte ut vinst till sina ägare. De sociala företagen kan antingen vara företag inom den sociala ekonomin eller vanliga affärsföretag, t.ex. andelslag. Gemensamt för dem är att de förenar sociala mål med affärsverksamhet.

I anslutning till strategin om sociala företag publicerade regeringen i mars 2003 sitt förslag till en ny bolagsform avsedd för sociala företag. Genom den nya bolagsformen försöker man precisera de sociala företagens ställning och underlätta deras möjligheter att bli beviljade krediter på fördelaktigare villkor än vanliga bolag. Enligt förslaget skall ett socialt företag registreras på samma sätt som vilket bolag som helst. Före registreringen utreds bolagets sociala dimension. Bolaget skall årligen presentera en redogörelse över sina åtgärder för främjandet av den sociala nyttan. Avsikten är att den sociala nyttan skall bedömas av en ombudsmannabyrå som kommer att inrättas. Bolagen skall placera en del av sin vinst till gagn för det gemensam-

ma.

Social Firms UK är ett bolag som har grundats 1999 och vars syfte är att främja de sociala företagens verksamhet. Bolaget definierar, i enlighet med CEFEC:s definition, ett företag som ett socialt företag när den andel anställda som är i svag ställning på arbetsmarknaden utgör minst 25 procent. Social Firms UK kompletterar definitionen på ett socialt företag så, att ett dylikt företag skall skaffa minst 50 procent av sina inkomster genom försäljning. Social Firms UK talar vidare om en särskild kategori sociala företag: de företag som håller på att uppkomma. Dessa företag uppfyller i övrigt definitionen, men har inte ännu lyckats sysselsätta den nämnda andelen handikappade eller andra personer som är i svag ställning på arbetsmarknaden och de har inte heller genom sin försäljning nått upp till den ovan nämnda gränsen på 50 procent.

Social Firms UK har gjort en utredning om de sociala företag som uppfyller kriterierna enligt Social Firms egen definition. Enligt utredningen fanns det i december 2002 i Storbritannien 164 sociala företag eller sådana företag som höll på att uppkomma. Företagen sysselsatte inalles 1 297 personer, av vilka 690 var handikappade eller på annat sätt i svag ställning på arbetsmarknaden.

Sverige

År 1980 bildades i Sverige den rikstäckande stiftelsen Samhällsföretag, vars syfte var att sysselsätta framför allt arbetshandikappade personer. År 1992 bolagiserades stiftelsen. Organisationen för koncernen Samhall har därefter ändrats många gånger. Sedan 2002 har Samhall verkat som Samhall AB och varit ett bolag som helt och hållet ägs av staten. Samhall AB är indelat i två avdelningar för personalutveckling och fyra avdelningar för affärsverksamhet.

Samhalls uppgifter inom arbetskraftspolitiken och vid placeringen av arbetshandikappade har definierats i bolagsordningen. Samhalls uppdrag är, enligt bolagsordningen, att producera efterfrågade varor och tjänster och genom detta skapa meningsfulla och utvecklande arbeten åt personer med arbetshandikapp där behoven finns. Dessutom kommer

Sveriges regering och Samhall överens om de årliga målen. Enligt 2002 års avtal var de grundläggande målen följande:

- sysselsättningsmål: att sysselsätta arbetshandikappade minst 28,5 miljoner arbetstimmar,

- sysselsättningsmål gruppvis: av de sysselsatta är minst 40 procent personer med psykiska problem, utvecklingsstörda eller multihandikappade,

- placering på arbetsmarknaden: minst 5 procent av de sysselsatta placerar sig på den öppna arbetsmarknaden,

- ekonomiskt mål: verksamheten sköts genom effektivt utnyttjande av resurserna.

Samhall får ungefär hälften av sina inkomster via statsbudgeten, men i övrigt avviker bolaget i fråga om sina verksamhetsprinciper inte från vanliga bolag. Samhall är inte i monopolställning och det har inte privilegier när det gäller offentlig upphandling. Samhall, som är både underleverantör och producent, har ca 300 produktions- eller service-ställen runtom i Sverige.

Arbetsförmedlingen anvisar de arbetshandikappade personer som Samhall sysselsätter. I slutet av år 2002 sysselsatte Samhall 24 386 arbetshandikappade. År 2002 inledde 2 079 personer sitt arbete. Samhall sysselsätter också s.k. direkt sysselsatta, som inte är arbetshandikappade och som inte behöver vara anvisade av arbetsförmedlingen. De direkt sysselsatta anställs i arbetsuppgifter som inte lämpar sig för arbetshandikappade eller i fråga om vilka arbetshandikappade inte finns tillgängliga.

Samhalls centrala mål är att erbjuda möjlighet till medverkan i arbete. Dessutom ordnar Samhall möjlighet till lärande och placering i arbete samt utbildning som främjar de grundläggande färdigheterna.

Samhall har, enligt sina egna statistiker, varje år sedan 1992 uppnått sitt mål när det gäller sysselsättandet av de prioriterade grupperna. I Riksrevisionsverkets (motsvarar Statens revisionsverk i Finland) rapport ("Samhall – en effektiv åtgärd?", RRV 1999:18) blev Samhalls resultat och verksamhet dock föremål för skarp kritik.

Sveriges regering utsåg i november 2002 en utredare med uppgift att lägga fram ett förslag till reform av Samhalls verksamhet. I

juni 2003 överlämnades Samhallutredningen till regeringen. I utredningen ifrågasattes Samhalls hela verksamhet i dess nuvarande form. Motiveringarna till detta var bl.a. att kostnaderna är alltför höga och att alltför få personer lämnar Samhall för arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Enligt utredaren bör det nuvarande statsbidraget som betalas till Samhall i ersättning för sysselsättandet av arbetshandikappade avvecklas helt under en femårsperiod. Utredaren föreslår att statsbidraget ersätts med ett allmänt stödsystem för sysselsättandet av arbetshandikappade.

I Sverige finns för närvarande omkring 90 sociala kooperativ som sysselsätter ca 1 400 personer. De första arbetskooperativen uppstod i slutet av 1980-talet på initiativ av anställda och organisationer inom den psykiska hälsovården. Kooperativen erbjöd personer med psykiska problem arbetstillfällen och arbetsträning, vilket det annars var knapp tillgång till. Senare har också andra funktionshindrade anslutit sig till arbetskooperativen. Omkring två tredjedelar av de sysselsatta får stöd via hälsovårds- och sjukförsäkringssystemet.

1.4. Främjande av sysselsättandet av handikappade och långtidsarbetslösa

1.4.1. Den offentliga arbetskraftsservicen

Vid arbetskraftsbyråerna fanns i Finland år 2002 sammanlagt 67 000 handikappade arbetslösa arbetssökande. Antalet långtidsarbetslösa arbetssökande var 147 500. En del av de långtidsarbetslösa statistikfördes också som handikappade. Med handikappade avses personer vilkas möjligheter att få ett lämpligt arbete, att bevara sitt arbete eller att avancera i det har minskat betydligt på grund av en skada, sjukdom eller funktionsnedsättning hos personen i fråga.

De handikappades andel av samtliga arbetslösa var ca 12 procent år 2002. Av de arbetslösa arbetssökande uppgick andelen personer som varit arbetslösa i ett år i en följd till 25,5 procent. Av de handikappade arbetslösa uppgick antalet långtidsarbetslösa till 29 300 (43 procent) år 2002. Det förekommer frekvent att framför att äldre handikappade personer och lågt utbildade handikap-

pade personer är periodiskt arbetslösa. År 2002 var 53 procent av alla handikappade arbetssökande utan yrkesutbildning. Av samtliga handikappade arbetssökande stod andelen personer som var äldre än 45 år för 60 procent. I fråga om äldre handikappade personer är det typiskt att dessa lider av många olika långtidssjukdomar parallellt.

Handikappade och arbetslösa har med stöd av lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) tillgång till arbetsförmedlingsservice, tjänster för kompetensutveckling, arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och stödande åtgärder i anslutning till servicen. Enligt 6 kap. 13 § erbjuds handikappade kunder specialservice i form av yrkesinriktad rehabilitering. Den yrkesinriktade rehabiliteringen kan främjas genom särskilda stödåtgärder, t.ex. arbetsprövningar på arbetsplatsen.

Systemet med stödande av sysselsättningen är ett viktigt element i den service som erbjuds handikappade arbetssökande. Enligt 3 kap. 3 § 3 mom. lagen om offentlig arbetskraftsservice stöds med hjälp av sysselsättningsanslag i synnerhet sysselsättning av långtidsarbetslösa, unga och handikappade. I 7 kap. ingår Bestämmelser om systemet gällande sysselsättningsstöd. Villkoren för och beloppet av stödet är enhetliga i fråga om de olika personkategorier som sysselsätts. När det gäller handikappade kan, i enlighet med 25 § statsrådets förordning om offentlig arbetskraftsservice, sysselsättningsstöd beviljas för högst 24 månader i sänder, under det att sysselsättningsstöd i fråga om andra personer kan beviljas för högst 10 månader. På basis av läroavtal kan sysselsättningsstöd, oberoende av nämnda tidsgränser, beviljas för hela avtalsperioden. I lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) avsett sammansatt stöd kan beviljas för högst två år. Om arbetsmarknadsfärdigheten är så svag att den inte kan förbättras i tillräcklig utsträckning enbart genom konkret arbete, skall man vid sidan av stödarbetet använda sig av t.ex. utbildning, som kan kombineras med stödarbete till en i 26 § ovannämnda förordning avsedd servicehelhet.

I de antal personer som blivit sysselsatta med hjälp av sysselsättningsstöd och som anges nedan ingår både de sysselsättningsbe-

slut som baserar sig på nationella anslag och de beslut som fattats i anslutning till ESF-projekt. År 2002 inledde 3 500 personer sysselsatta med ESF-anslag ett arbete eller en åtgärd, vilket motsvarar ca 5 procent av de inledda arbetena och åtgärderna. Inom ESF-verksamheten används sysselsättningsstöd mest inom kommunsektorn.

Med sysselsättningsanslag sysselsattes sammanlagt 11 400 handikappade; av dessa sysselsattes 5 200 personer med sammansatt stöd. Den största sysselsatta kategorin bestod av personer med sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven: deras andel är ca en tredjedel av samtliga sysselsatta med handikapp. De näst största kategorierna bestod av personer med sjukdomar i andningsorganen (15 procent) och personer med psykiska rubbningar (14 procent). Av de handikappade som var arbetslösa arbetssökande sysselsattes 17 procent. De handikappades andel av dem som sysselsatts med sammansatt stöd var ca 20 procent. Med sysselsättningsstöd sysselsattes handikappade personer främst i kommunerna, där de sysselsatta handikappades andel var 19 procent av samtliga som inledde sitt arbete med sysselsättningsstöd. Av dem som sysselsattes med sammansatt stöd placerade sig de flesta inom den tredje sektorn.

År 2002 utgjorde de handikappade ca 17 procent av samtliga personer som inledde sitt arbete med sysselsättningsstöd som betalas för lönekostnaderna. Av de handikappade personer som var arbetslösa arbetssökande sysselsattes på motsvarande sätt 8 procent och, om det sammansatta stödet inkluderas, över 16 procent. Den andel handikappade av samtliga sysselsatta som inlett med sysselsättningsstöd varierar beroende på stödformen i fråga. Inom kommunsektorn stod de handikappade för en större andel när det gällde andelen sysselsatta med sammansatt stöd och sysselsättningsstöd än när det gällde andra stödformer. Största delen av de sysselsatta handikappade har varit arbetslösa arbetssökande kortare tid än ett år innan de blev sysselsatta.

Av samtliga långtidsarbetslösa uppgick år 2002 de handikappades antal till 29 300 eller 20 procent. Av de personer som inledde sitt arbete med sysselsättningsstöd som betalas

för lönekostnaderna var 36 300 eller 62 procent långtidsarbetslösa. I beräkningen ingår dels de personer som varit arbetslösa utan avbrott, dels de arbetssökande vilkas arbetslöshetsperioder sammanlagt omfattar minst 12 månader. Långtidsarbetslösa sysselsattes med sysselsättningsstöd mer sällan än genomsnittet i form av läroavtal, med startpeng och med deltidstillägg. Av dem som inledde med sammansatt stöd var största delen långtidsarbetslösa. I fråga om andra stödformer var de långtidsarbetslösas andel ca 37 procent av alla sysselsatta.

Ovan beskrivna lagstiftning gör det möjligt att tillämpa sysselsättningsstödperioder på 24 månader. Statistiken visar att sysselsättningsperioderna i fråga om handikappade personer sällan pågår två år. I allmänhet varar en sysselsättningsperiod högst sex månader. Statistikuppgifterna förvrängs dock i viss mån på den grund att en sysselsättningsperiod på felaktiga grunder kan statistikföras som en ny placering i arbete i fall där en person fortsätter såsom sysselsatt genom ett s.k. fortsättningsbeslut.

I 7 kap. 3 § lagen om offentlig arbetskraftsservice bestäms om de förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om sysselsättningsstöd. Enligt 3 § 3 mom. får arbetsgivaren inte placera en sådan sysselsatt för vilkens anställning beviljats sysselsättningsstöd i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete. Genom förordning av statsrådet kan dock bestämmas om en kommun, förenings och stiftelses rätt att placera sysselsatta i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete och om villkoren för sådan vidareplacering. I 4 mom. bestäms om sysselsättningsstöd som beviljas företag. Företag kan i princip beviljas sysselsättningsstöd bara på grundval av arbetsavtal som gäller tills vidare. På grundval av ett arbetsavtal för viss tid kan företag dock beviljas sysselsättningsstöd

- 1) som sammansatt stöd,
- 2) för läroavtalsutbildning,
- 3) för ordnande av ett arbetstillfälle som anknyter till servicehelheten för förbättrande av förutsättningarna för sysselsättande av personer som är svåra att sysselsätta,
- 4) för anställning av långtidsarbetslösa som vikarier för altemeringslediga personer,
- 5) för utförande av skogsförbättringsarbete.

ten.

1.4.2. Sysselsättningsfrämjande verksamhet

Med socialvård avses enligt socialvårdslagen (710/1982) socialservice, utkomststöd, sociala understöd, sociala krediter och med dessa sammanhängande funktioner som kommunen ansvarar för och som är avsedda att främja och upprätthålla enskilda personers, familjers och samfunds sociala trygghet och prestationsförmåga. Enligt 17 § socialvårdslagen skall kommunen i form av socialservice ombesörja anordnandet av verksamhet i sysselsättnings syfte för handikappade och arbetsverksamhet för handikappade; verksamheterna är såsom sysselsättningsmetoder subsidiära i förhållande till arbetsförvaltningens arbetskraftsservice. Förut genomfördes motsvarande verksamhet med stöd av lagen om invalidvård och i form av annan socialservice enligt socialvårdslagen. Lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) innehåller en bestämmelse om ordnande av arbetsterapi som en till specialomsorgerna hörande tjänst. Beträffande arbetsverksamhet för långvarigt arbetslösa bestäms i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001).

Målet med ovan nämnda bestämmelser är att förbättra sysselsättningsförutsättningarna för handikappade och funktionshindrade personer. Målet är att främja sysselsättningen på den öppna marknaden i fråga om sådana handikappade och funktionshindrade som trots stora ansträngningar inte har möjlighet att bli sysselsatta på annat sätt. Sysselsättningen kan främjas med hjälp av olika sysselsättningsmetoder och åtgärdsmodeller. För varje enskild person som skall sysselsättas kan man välja den sysselsättningsform som bäst lämpar sig för hans eller hennes individuella situation och de övriga omständigheterna. Enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) kan kommunen ordna de uppgifter som hör till social- och hälsovården genom att sköta verksamheten själv, genom avtal tillsammans med en annan kommun eller andra kommuner, genom att vara medlem i en samkommun eller genom att anskaffa service från staten, en annan kommun, en sam-

kommun eller någon annan offentlig eller privat serviceproducent.

Vid sidan av de verksamhetsformer som föreskrivs i lag finns det dessutom en mängd olika former av sysselsättningsstödd verksamhet som de rikstäckande handikapporganisationerna riktar till och ordnar för sina egna målgrupper.

Verksamhet enligt socialvårdslagen

Enligt 27 d § socialvårdslagen avses med verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade anordnande av särskilda rehabiliteringsåtgärder och andra stödåtgärder för att främja en persons möjligheter att få arbete. Verksamhet i sysselsättningssyfte kommer i fråga i sådana fall där arbetskraftsservicen eller de arbetskraftspolitiska åtgärderna inte är tillräckliga med hänsyn till en persons handikapp, sjukdom eller någon annan motsvarande orsak, utan där personen i fråga dessutom behöver stödåtgärder för att komma ut på den öppna arbetsmarknaden. De stödåtgärder som är avsedda att främja placeringen i arbete kan exempelvis gå ut på rehabiliterings- eller träningsåtgärder med vars hjälp handikappade personer kan bli sysselsatta på reguljära arbetsplatser i anställningsförhållanden på antingen heltid eller deltid. Åtgärder ska vid behov underlätta personens övergång från invalidpension till arbetslivet.

Inom ramen för den verksamhet i sysselsättningssyfte som gäller handikappade personer kan man anordna arbete av den typ som det skyddade arbetet förut innebar och där den anställda stod i ett i arbetsavtalslagen (55/2001) avsett anställningsförhållande till den som producerade tjänsten. I fråga om anställningen är utgångspunkten att man kommer överens om den genom ett i lagen om kollektivavtal (436/1946) avsett vanligt kollektivavtal utan hinder av ett allmänt bindande kollektivavtal. I praktiken innebär detta att också sådana registrerade arbetstagarföreningar, vilkas verksamhetssektor inte omfattar hela landet, genom ett kollektivavtal kan komma överens med arbetsgivaren om den lön som skall tillämpas beträffande arbetet. Från arbetsgivarens sida kan avtalet ingås av en enskild arbetsgivare, dvs. av exempelvis en privat tjänsteproducent som anordnar ar-

betet i fråga. Ett villkor för ingående av ett kollektivavtal är dock att arbetsgivaren eller arbetstagarernas förening inte med stöd av 4 § lagen om kollektivavtal är bundna av ett tidigare, på andra villkor slutet kollektivavtal om samma sak. Om inget kollektivavtal överhuvudtaget har slutits beträffande arbetstagarrens arbete skall till arbetstagarerna betalas gängse och skälig lön.

Enligt 27 e § socialvårdslagen avses med den arbetsverksamhet för handikappade som anordnas i form av socialservice verksamhet i syfte att bevara och främja en persons funktionsförmåga. Verksamheten är mycket varierande, och det är inte möjligt att exakt definiera dess innehåll genom en entydig bestämmelse. Arbetsverksamhet anordnas för arbetsoförmögna personer som till följd av sitt handikapp inte har förutsättningar att delta i arbete som ordnas i form av verksamhet i sysselsättningssyfte och vilkas utkomst i huvudsak grundar sig på förmåner beviljade på grund av sjukdom eller arbetsoförmåga. De som deltar i arbetsverksamhet för handikappade personer står inte i ett i arbetsavtalslagen avsett anställningsförhållande till den som ordnar verksamheten eller producerade tjänsten.

Arbetsverksamhet för utvecklingsstörda och rehabiliteringsklienter inom mentalvården

Lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda innehåller bestämmelser om specialomsorger om personer som på grund av medfödd eller i utvecklingsåldern erhållen sjukdom, defekt eller skada hämmats eller störts i sin utveckling och som inte med stöd av annan lag kan få de tjänster de behöver. Syftet med specialomsorgerna är att hjälpa en person att reda sig i det dagliga livet, förtjäna sitt uppehälle och anpassa sig i samhället samt att tillförsäkra personen den vård och omsorg av annat slag som han eller hon behöver.

En av de tjänster som hör till specialomsorgerna är ordnandet av arbetsverksamhet och bostäder samt annan motsvarande verksamhet som främjar anpassningen i samhället. De utvecklingsstördas arbetsverksamhet är vårdrelaterad och de utvecklingsstörda inom verksamheten får för sina arbetsinsatser

en ersättning motsvarande högst den s.k. flitpenningen. En verksamhetsform som förekommer är verksamhet utanför enheten, t.ex. öppen arbetsverksamhet. I dessa fall arbetar den handikappade utanför arbetscentralen inom den privata eller offentliga sektorn utan att stå i anställningsförhållande till arbetsverksamhetsenheten eller den öppna arbetsplatsen. I en del fall sysslar de utvecklingsstördas arbetsverksamhetsenheter också med att sälja varor eller tjänster till utomstående kunder.

Enligt mentalvårdslagen (1116/1990) skall kommunen inom sitt område sköta om att mentalvårdstjänster tillhandahålls som en del av folkhälsoarbetet och socialvården. Kommunerna och samkommunerna skall se till att sådana mentalvårdstjänster tillhandahålls som till innehåll och omfattning motsvarar behovet.

Kommunerna anordnar inom ramen för mentalvårdstjänsterna arbetsverksamhet för rehabiliteringsklienterna inom mentalvården. Målet med arbetsverksamheten är att utveckla rehabiliteringsklienternas förmåga till växelverkan och deras sociala resurser. Arbetsverksamheten ordnas vid arbetscentraler och också i form av öppen verksamhet, varvid den handikappade arbetar utanför arbetscentralen inom den privata eller offentliga sektorn utan att stå i anställningsförhållande till arbetsverksamhetsenheten eller den öppna arbetsplatsen.

De personer som deltar i arbetsverksamheten står inte i ett anställningsförhållande, utan deras utkomst baserar sig på pensioner och annan social trygghet. Rehabiliteringsklienterna får för sina arbetsinsatser en ersättning motsvarande högst den s.k. flitpenningen. Flitpenning kallas det arvode som sysselsättningsenheten betalar till en handikappad person inom arbetsverksamheten; flitpenningen är befriad från skatter och socialskyddsavgifter.

I Finland inledde man 1995 s.k. klubbhusverksamhet och därmed förknippat övergångsarbete för rehabiliteringsklienter inom mentalvården. Verksamheten anordnas av privata organisationer och föreningar samt av några samkommuner. Klubbhusverksamheten regleras inte i lag. Verksamheten finansieras i huvudsak med offentligt stöd. Pen-

ningautomatföreningen har varit den största finansiären. I praktiken är klubbhusen en rehabiliterande gemenskap bestående av rehabiliteringsklienter inom mentalvården och klubbhusets personal. Gemenskapen erbjuder medlemmarna möjlighet att efter problemen med den mentala hälsan ta steget tillbaka till samhället och arbetslivet. Ett av syftena med klubbhusverksamheten är att hjälpa medlemmarna att via s.k. övergångsarbetsplatser gå över till det reguljära arbetslivet. Klubbhusen sysselsätter inte själva sina medlemmar genom att bedriva affärsverksamhet, utan målet är uttryckligen att medlemmarna skall sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden. Klubbens personal och medlemmar sköter placeringen på övergångsarbetsplatsen. De personer som är i övergångsarbete arbetar i arbetsgivarens lokaler i ett normalt anställningsförhållande. De lyfter lön i enlighet med gällande kollektivavtal.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bestäms om åtgärder som syftar till att förbättra sysselsättningsförutsättningarna för den som får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd på grund av långvarig arbetslöshet samt att förbättra livskompetensen i fråga om dessa personer. Kommunernas och arbetskraftsmyndigheternas samarbete har intensifierats genom att man förpliktat myndigheterna att utarbeta en aktiveringsplan tillsammans med den arbetslösa personen. Aktiveringsplanen kan inrymma sysselsättningsfrämjande åtgärder i enlighet med lagen om offentlig arbetskraftsservice och vid behov olika former av socialservice samt hälsovårds-, utbildnings- och rehabiliteringstjänster. Som en särskild form av socialservice kan i planen inkluderas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Vid utarbetandet av en aktiveringsplan skall man till att börja med kartlägga möjligheterna att erbjuda personen i fråga sysselsättningsfrämjande åtgärder som tillhandahålls av arbetsförvaltningen. Om arbetskraftsbyrån bedömer att åtgärder inte kan erbjudas personen inom tre månader, skall kommunen erbjuda arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Arbetsverksamhet i rehabi-

teringssyfte är avsedd för en långvarigt arbetslös person, vars huvudsakliga utkomst har grundat sig på arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd och vars sannolika möjligheter att bli sysselsatt genom andra åtgärder är små. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är alltid subsidiär i förhållande till arbete, utbildning eller andra åtgärder som arbeidskraftsmyndigheten erbjuder. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte sker inte i anställnings- eller tjänsteförhållanden, men den måste organiseras så, att man inte genom den ersätter arbete som normalt utförs i ett anställnings- eller tjänsteförhållande.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas inte inom företag.

1.5. Bedömning av nuläget

Trots de arbetskraftspolitiska och andra ovan beskrivna åtgärderna är handikapp en betydande riskfaktor när det gäller utslagningen på arbetsmarknaden, även om antalet personer som är i den allra svåraste situationen (långtidsarbetslösa handikappade) har sjunkit sedan år 2001. Långtidsarbetslösheten är alltså jämförelsevis hög och utgör en betydande del av den strukturella arbetslösheten. Vid användningen av sysselsättningsanslag har de handikappade och långtidsarbetslösa prioritet när stöden fördelas. I enlighet med linjedragningen inom arbetskraftspolitiken överskrider bägge dessa grupper andelar av de sysselsatta deras andel av samtliga arbetslösa.

För att höja sysselsättningsgraden och förhindra utslagnings på arbetsmarknaden är det viktigt att hitta nya lösningar och metoder för sänkande av den strukturella arbetslösheten. Utifrån målen för den offentliga arbetskraftsservicen och ur de flesta arbetslösas synvinkel är det inte i sig viktigt i vilken anställning de blir sysselsatta. Enligt olika bedömningar är det dock uppenbart att 20–30 procent av de arbetslösa handikappade, dvs. ett antal på ca 15 000 arbetslösa årligen, skulle ha den största nyttan av specialsysselsättning. Ett sådant alternativ är exempelvis sysselsättning inom sociala företag.

I 2 kap. 2 § lagen om offentlig arbetskraftsservice sågs att man genom offentlig arbetskraftsservice främjar sysselsättning i första

hand på den öppna arbetsmarknaden, antingen direkt eller genom att förbättra de arbetslöshetens arbetsmarknadsfärdigheter. Med tanke på detta mål är sysselsättning i ett socialt företag som arbetar på företagsekonomiska grunder en fördel.

De företag som har klassificerats som sociala företag och som redan arbetar i Finland har, i likhet med de personer som arbetar inom dessa företag, ansett det viktigt att begreppet socialt företag definieras och särskiljs från begreppet sociala sammanslutningar. En central motivering till definieringen har sagts vara att den affärsverksamhet som de sociala sammanslutningarna bedriver för närvarande ger upphov till misstankar beträffande snedvriden konkurrens och marknadsstörningar.

De sociala företagen kan inte vara den enda lösningen med tanke på en sänkning av den strukturella arbetslösheten, utan det behövs olika modeller i fråga om sysselsättandet av handikappade personer och andra som är i svag ställning på arbetsmarknaden. De sociala företagen kan i varje fall erbjuda nya sysselsättningsmöjligheter. Därför är de sociala företagen och den sociala företagsverksamheten också i vidare bemärkelse viktiga element när det gäller att nå upp till den målsetta sysselsättningsgraden.

För att de sociala företagen skall kunna agera konkurrenskraftigt tillsammans med andra företag behöver de i regel ekonomiskt stöd från samhällets sida för täckande av lönekostnaderna för handikappade personer. Det är motiverat att de företag som sysselsätter handikappade personer stöds ekonomiskt i sådana fall där det mervärde som den sysselsatta producerar i företaget är lägre än när det gäller anställda med normal kondition.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Enligt programmet för statsminister Matti Vanhanens regering kommer en proposition om sociala företag att avlås och grundandet av sådana företag att stödas. De sociala företagen har beröringspunkter med regeringsprogrammets centrala linjedragningar när det gäller den ekonomiska politiken, sysselsättningspolitiken och skattepolitiken samt fram-

för allt den ökade efterfrågan på låglönearbete.

Målet med propositionen är att precisera ställningen i fråga om redan existerande sociala företag samt att stöda uppkomsten av nya sociala företag. I sista hand syftar man till att inom ramen för de sociala företagen skapa nya arbetstillfällen framför allt för arbetslösa handikappade och långtidsarbetslösa, av vilka majoriteten, genom den arbetserfarenhet och de arbetsmarknadsfärdigheter som de sålunda förvärvar, skulle få ökade möjligheter att komma ut på den öppna arbetsmarknaden. Avsikten är att de sociala företagen, i synnerhet i fråga om långtidsarbetslösa personer, skall vara en övergångsarbetsplats med sikte på den öppna arbetsmarknaden.

Enligt regeringsprogrammet utreds möjligheterna att införa ett sysselsättningsstöd: till en arbetsgivare som sysselsätter en handikappad eller begränsat arbetsför person skulle betalas ett sysselsättningsstöd dimensionerat enligt nedgången i arbetstagarens individuella arbetsförmåga. Sysselsättningsstödet skulle kunna beviljas för lång tid, t.o.m. permanent. För en del begränsat arbetsföra personer, framför allt handikappade arbetslösa, är det sålunda tänkbart att de sociala företagen kan komma att erbjuda en stödd arbetsplats av bestående art.

Lagförslaget avser däremot inte att förändra eller försvaga ställningen när det gäller t.ex. verkstäder, producerande arbetscentraler eller ovan i avsnitt 1.4.2. beskriven verksamhet. Alla dessa fyller alltså en viktig funktion när det gäller att främja sysselsättningen för handikappade, begränsat arbetsföra och andra personer i svag ställning på arbetsmarknaden.

För att stabilisera de sociala företagens ställning föreslås att ramarna för de sociala företagen, bl.a. begreppet socialt företag samt de sociala företagens rättigheter och skyldigheter, regleras i lag. I de modeller som utvecklades av en arbetsgrupp tillsatt av handels- och industriministeriet var en separat lagstiftning inte det primära alternativet. Det är dock nödvändigt att definiera saken i lag, eftersom man i propositionen föreslår sådana stödsystem som gör det möjligt för sociala företag att få ekonomiskt stöd på vissa vill-

kor. Dessutom är ett begrepp som har definierats på samma sätt för olika förvaltningsområden ägnat att öka möjligheterna att på ett koordinerat sätt förbättra ställningen för personer i svag ställning på arbetsmarknaden.

Med sociala företag avses enligt föreliggande förslag en i handelsregistret införd näringsidkare som producerar nyttigheter enligt företagsekonomiska principer och vars anställda i betydande utsträckning består av handikappade eller, sammanräknat, handikappade och långtidsarbetslösa. Med 'betydande utsträckning' avses enligt förslaget en andel på minst 30 procent av företagets samtliga anställda. Avsikten med lagförslaget är att erbjuda framför allt handikappade arbetslösa sysselsättningsmöjligheter. Därför skall handikappade alltid ingå i andelen sysselsatta på 30 procent. Till andelen sysselsatta kan dessutom räknas sådana långvarigt arbetslösa som är svåra att sysselsätta och som är entydigt definierade i annan lagstiftning. Det föreslås att i fråga om de sociala företagen förutsätts att alla deras anställda skall ha samma arbetsmöjligheter samt rättigheter och skyldigheter, bl.a. rätt att för sina arbetsinsatser, oberoende av den individuella produktiviteten, få en lön motsvarande nivån för kollektivavtalet i branschen.

En definiering av begreppet socialt företag så, att den typen av företag i så stor utsträckning som möjligt jämföras med normala företag är ändamålsenligt med tanke på både främjandet av tillträdet till den öppna marknaden och med hänsyn till konkurrensspekterna. Förslaget utgår ifrån att man också i fråga om den sociala företagsverksamheten skall ha möjlighet att få kompensation för den risk som hänförs sig till verksamheten. Därmed föreslås inte begränsningar när det gäller vinstutdelningen i sociala företag. Enligt förslaget ställs i fråga om sociala företag inte heller speciella krav när det gäller företagens ägarbas och bransch. Till den del propositionen inte innehåller förslag gällande speciella rättigheter eller skyldigheter avseende sociala företag, föreslås att på dessa företag tillämpas de allmänna bestämmelserna om näringsgrenen och bolagsformen i fråga.

I fråga om vissa utländska system skall en myndighet separat konstatera att kriterierna för ett socialt företag uppfylls (Italien) eller

en särskild ombudsmannabyrå sköta denna funktion (enligt regeringens avsikt i Storbritannien). För Finlands del föreslås att ett särskilt register över sociala företag upprätthålls. Registrering är nödvändig med tanke på behovet av överskådlighet och olika aspekter relaterade till känslig information. Avsikten är att endast de som är införda i registret skall ha rätt att i samband med sin affärsverksamhet använda benämningen socialt företag och därigenom dra nytta av det image- och goodwill-värde som en dylik social dimension tillför företagsverksamheten. Var och en skall ha möjlighet att kontrollera om ett företag som använder namnet socialt företag är införd i ovan nämnda register. Den som är införd i registret skall, enligt förslaget, inte heller i samband med ansökningar om stöd behöva förete sådana särskilda utredningar om att företaget i fråga uppfyller kriterierna för ett socialt företag som innehåller känsliga uppgifter om de anställdas hälsotillstånd och tidigare arbetslöshet, eftersom uppgifterna om de sysselsatta och grunderna för sysselsättningen redan finns i det datasystem om kundservicen inom arbetsförvaltningen som arbetsministeriet upprätthåller.

Det föreslås att i registret över sociala företag separat införs de sociala företag, vilkas verksamhet uttryckligen och konstaterat är att sysselsätta personer som är i svag ställning på arbetsmarknaden. Till dessa företag skall, enligt förslaget, höra de näringsidkare som uppfyller kriterierna på sociala företag och i fråga om vilka verksamhetssyftet har skrivits in i bolagsordningen, sammanslutningens stadgar eller någon annan motsvarande handling. Endast dessa företag skall av sysselsättningsanslagen kunna beviljas en särskild utvecklingspeng avsedd för sociala företag.

Enligt förslaget skall Arbetskraftsmyndigheten för grundandet av sociala företag och för stabilisering av verksamheten kunna bevilja stöd i form av en s.k. utvecklingspeng, som dock inte beviljas för affärsverksamheten eller för kostnader för anställandet av handikappade och långtidsarbetslösa. Stödet avses i fråga om villkor och belopp i stor utsträckning motsvara det sysselsättningspolitiska projektstöd som avses i 3 kap. statsrådets förordning om användningen av vissa

sysselsättningsanslag (1345/2002).

Enligt regeringsprogrammet utreds på ovan nämnt sätt möjligheterna att införa ett sysselsättningsstöd för sysselsättande av handikappade eller begränsat arbetsföra personer. Regeringen avlåter utifrån nämnda utredning separat till riksdagen en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om offentlig Arbetskraftsservice och lagen om utkomstskydd för arbetslösa, genom vilka man avser att revidera och förenkla systemet med sysselsättningsstöd i dess helhet. Avsikten är att regeringens proposition avlåts under år 2004. I fråga om sociala företag föreslås dock redan i detta skede en viss utvidgning av villkoren för beviljande av sysselsättningsstöd. Om ett socialt företag beviljas sysselsättningsstöd för sysselsättande av handikappade eller långtidsarbetslösa, föreslås att stödet beviljas för tre år när det gäller sysselsättande av handikappade och för två år när det gäller sysselsättande av långtidsarbetslösa. Samtidigt föreslås att sammansatt stöd beviljas för två år när det gäller sysselsättande av handikappade eller långtidsarbetslösa. Vidare föreslås att bemyndigandet att utfärda förordning när det gäller sammansatt stöd ändras så, att man genom förordning av statsrådet kan föreskriva längre maximitider för fullt sammansatt stöd än vad som gäller för närvarande. Dessutom föreslås att sociala företag skall kunna få sysselsättningsstöd på grundval av visstidsanställningar och att de skall ha rätt att placera sysselsatta personer i arbetsuppgifter hos en annan arbetsgivare.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

De långvariga stöd som beviljas sociala företag innebär inte att statens utgifter ökar på kort sikt. Det behov av anslag som senare kommer att hänföra sig till stödjandet av sociala företag kan, i likhet med helhetsbehovet av anslag för sysselsättningsstöd, bedömas först i samband med den ovan nämnda reformen gällande sysselsättningsstödet.

Vid dimensioneringen av budgetpropositionen för 2004 har ett anslagstillägg på 4,2 miljoner euro beaktats i sysselsättningspoli-

tiskt projektstöd som beviljas för grundandet av sociala företag och för att befästa dessa företags verksamhet.

Inrättandet och upprätthållandet av registret över sociala företag är en ny uppgift för arbetsministeriet. Den arbetsinsats som uppgiften förutsätter samt kostnaderna för ändringarna i datasystemet har beaktats i budgetpropositionen för 2004.

3.2. Verkningar för medborgarna

Genom den föreslagna lagen skapas ramen för de sociala företagen. När man bedömer lagens verkningar för de sociala företagens uppkomst och sysselsättning är det av avgörande betydelse på vilket sätt företag som producerar och erbjuder nyttigheter enligt företagsekonomiska principer är kapabla att till sin affärsverksamhet koppla den sociala dimensionen så, att detta främjar företagets intressen i ett längre perspektiv. Eftersom de sociala företagen i huvudsak jämföras med reguljär företagsverksamhet, måste också de sociala företagen förmå nå upp till lönsam verksamhet på den öppna marknaden. I praktiken förutsätter de sociala företagens verksamhet, och likaså omvandlingen av sociala sammanslutningar till sociala företag, att företagsledningens består av personer som har kännedom om affärsverksamhet.

I framtiden kommer framför allt de sociala sammanslutningarna inom den tredje sektorn att spela en mycket central roll när det gäller att utveckla arbetsmarknadsfärdigheterna och att med sikte på arbetsmarknaden rehabilitera handikappade och andra personer som är i svag ställning på arbetsmarknaden. Eftersom de sociala företagen kommer att definieras med iakttagande av de grundläggande elementen i CEFEC:s ovan beskrivna definition är det sannolikt att många sociala företag också i framtiden har sitt ursprung i sociala sammanslutningar. Hela verksamheten i de sociala sammanslutningarna eller en del av den bolagiseras, varefter det grundade företaget börjar bedriva affärsverksamhet.

Propositionen innehåller också andra incitament utöver dem som gäller ekonomin och som hänför sig direkt till kostnaderna. Avsikten är att de företag som avses i lagen skall ha ensamrätt att betona den sociala dimen-

sionen i sin marknadsföring och övriga affärsverksamhet. Härvid kan kunderna vid vallet av produkter och tjänster beakta företagets sociala engagemang. De sociala företagen kan därmed kombinera sin image med konkurrensmedel, vilkas betydelse dock är svåra att bedöma. Det är i varje fall uppenbart att understrykandet av värden som hänför sig till exempelvis miljöskyddet eller stödjandet av utvecklingsländernas ekonomi har haft marknadsvärde.

Utifrån de internationella erfarenheterna kan man anta att de sociala företagen, sedan verkningarna av lagen stabiliserat sig, kommer att ha några tusen anställda. Vidare kan man anta att i genomsnitt ca 40 procent av de anställda kan bestå av sådana handikappade och långtidsarbetslösa som annars har små möjligheter att få arbete.

3.3. Verkningar för företagets ekonomi

För närvarande bedriver många sociala sammanslutningar ekonomisk verksamhet som en del av den övriga verksamheten. Om den vinstdrivande delen av ett företag avskiljs till ett separat företag är detta ägnat att göra verksamheten betydligt mer åskådlig och att förenkla bedömningen av verksamhetens konkurrensverkningar.

De sociala företagen skall iaktta de normala principerna och konkurrensbestämmelserna för företagsverksamhet. Av de sociala företagen förutsätts vidare att de till sina anställda betalar lön enligt det kollektivavtal som tillämpas i branschen i fråga.

Enligt förslaget skall sysselsättningsstöd som betalas för lönekostnaderna och sammansatt stöd beviljas också sociala företag för de lönekostnader som sysselsättandet av en handikappad eller långtidsarbetslös föranleder. Enligt 7 kap. 2 § 2 mom. 5 punkten lagen om offentlig arbetskraftsservice beviljas inte stöd om stödet skulle snedvrída konkurrensen mellan andra som erbjuder samma produkter eller tjänster.

Det föreslås att utvecklingspeng som är avsedd för grundande och stabiliserande av sociala företag inte alls beviljas för kostnader som avser affärsverksamheten.

På basis av ovan nämnda motiveringar bedöms propositionen inte ha verkningar som

snedvrider konkurrensen mellan näringsidkarna.

3.4. Utvärdering av verkningarna

Avsikten är att lagens verkningar i fråga om bl.a. de sociala företagens utveckling och de arbetstillfällen som företagen erbjuder skall utvärderas genom en särskild undersökning.

Vidare föreslås att arbetsministeriet skall följa lagens verkningar inom ramen för ett rikstäckande samarbetsforum bestående av övriga ministerier, centrala intressegrupper och aktörer. I forumet behandlas behovet och möjligheterna att främja de sociala företagens verksamhet genom andra metoder än de som föreslagits i föreliggande proposition.

Det rikstäckande samarbetsforumet föreslås vidare ha i uppgift att följa de eventuella icke-önskvärda verkningarna av sociala företag och att lägga fram förslag om hur systemet kan utvecklas med tanke på en minskning av dylika verkningar. Det föreslås att samarbetsforumet särskilt skall följa de sociala företagens inverkan på konkurrensen mellan näringsidkarna och på den verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade som avses i 27 d § socialvårdslagen samt på utvecklingen av andra aspekter inom verksamheten.

4. Beredningen av propositionen

Som ett led i det i avsnitt 1.1. nämnda EMES-nätverket genomfördes vid Helsingfors universitet en undersökning om social företagsverksamhet gällande Finland. Dessutom har i Finland gjorts vissa undersökningar och utredningar med anknytning till detta tema; i detta sammanhang hänvisas till de mest centrala initiativen. Till dessa hör den slutrapport, Sosiaalisen yritystoiminnan edistäminen (handels- och industriministeriets arbetsgrupps- och kommissionsrapporter 7/2002; svenskt referat: Främjande av social företagsverksamhet), som en av handels- och industriministeriet tillsatt arbetsgrupp lämnat samt en undersökning, Sosiaalinen yritys Suomessa – Soveltuvuustutkimus sosiaalisen yrityksen mallista (forskningsrapport B 9/2000) som genomförts vid Turun kauppa-

korkeakoululu. De sociala företagen har dessutom bedömts ur olika synvinklar i Stakes (forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården) undersökning om sociala företag i Europa (Sosiaalisen yrityksen Euroopassa) och i slutrapporten Syrjästä osallisuuteen (arbetsministeriets publikation 275) som tagits fram inom ramen för ett projekt.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbetsministeriet. I propositionen har de ovan nämnda undersökningarna och utredningarna, framför allt handels- och industriministeriets slutrapport, beaktats.

Vid beredningen av propositionen har de centrala arbetsmarknadsorganisationerna, Finlands Kommunförbund, Företagarna i Finland samt de centrala ministerierna hörts. I fråga om utkastet till proposition har separat utlåtande begärts av justitieministeriet, handels- och industriministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet. Separata utlåtanden har dessutom lämnats av Konkurrentiverket och Brottsförhållningsverket. Vidare har utlåtanden begärts av alla arbetskrafts- och näringscentraler samt separat av deras arbetskraftsavdelningar. Vissa arbetskraftsavdelningar har till sina utlåtanden fogat utlåtanden och kommentarer från arbetskraftsbyråerna inom det egna området.

Arbetsministeriet anordnade i juni 2003 ett särskilt diskussionsmöte med anledning av propositionsutkastet. Till mötet inbjöds Finlands Arbetslösa Samarbetsorganisation-TVY rf, VATES-stiftelsen, Valtakunnallinen työpajayhdistys ry, Finlands Settlementförbund r.f., Finlands Återanvändningscentralers förening rf, Sininauhaliitto, Social- och Hälsoorganisationernas samarbetsförening SAF r.y. samt Centralförbundet för socialskydd och hälsa. I anslutning till beredningen har dessutom följande organisationer och instanser hörts: Finlands Röda Kors, Handikapprådet, Kehitysvammaisten tukiliitto ry, Lihas-tautiliitto ry, Centralförbundet för Mental Hälsa rf, Synskadades Centralförbund rf, Suomen elektroniikan kierrättäjien yhdistys ry, Tervatulli Oy, Osuustoiminnan Kehittäjä – Coop Finland ry, Helsingfors universitet; Landsbygdens forsknings- och utbildningsinstitut vid Helsingfors universitet samt projektet Pohjoinen Equal.

I samband med beredningen har företrädare för VATES-stiftelsen, Hengitysliitto HELI ry, Helsingfors stad, Finlands Kommunförbund, Raina-stiftelsen och arbetsministeriet bekantat sig med sysselsättandet av handikappade och funktionshindrade i Sverige och

framför allt med Samhall AB:s verksamhet.

Vid den fortsatta beredningen av propositionen har synpunkterna i ovan nämnda utlåtanden och kommentarer beaktats i mån av möjlighet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om sociala företag

1 §. *Lagens syfte och definitioner.* I 1 mom. föreskrivs om lagens syfte. Lagen skall bidra till att minska den strukturella arbetslösheten genom att erbjuda i synnerhet funktionshindrade och långtidsarbetslösa personer sysselsättningsmöjligheter. Genom att ge en definition på begreppet socialt företag och tillhandahålla ekonomiskt stöd vill man befästa redan existerande social företagsverksamhet och främja grundandet av nya sociala företag.

Begreppen handikappade och långtidsarbetslösa som används i lagen definieras i 2 mom. Med begreppen avses personer som är anställda i ett anställningsförhållande och som när anställningsförhållandet började uppfyllde definitionen på handikappade eller långtidsarbetslösa i den arbetskraftspolitiska lagstiftningen.

Med handikappad avses i överensstämmelse med 1 kap. 7 § 1 mom. 6 punkten lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) en enskild person som är kund hos en arbetskraftsbyrå och vars möjligheter att få ett lämpligt arbete, att bevara sitt arbete eller att avancera i det minskat betydligt på grund av en i ett läkarintyg eller på annat behörigt sätt konstaterad skada, sjukdom eller funktionsnedsättning. Eftersom syftet med lagen är att erbjuda sysselsättningsmöjligheter för arbetsökande, förutsätts dessutom att den handikappade före anställningen har varit registre-

rad som arbetsökande vid en arbetskraftsbyrå i enlighet med 3 kap. 5—7§ lagen om offentlig arbetskraftsservice. Den föreslagna bestämmelsen förutsätter inte att den sökande har varit arbetslös arbetsökande. Det innebär att definitionen också omfattar arbetsökande som står utanför arbetskraften, till exempel invalidpensionstagare och personer som lämnat sin pension vilande.

Långtidsarbetslös definieras i överensstämmelse med lagen om offentlig arbetskraftsservice. Enligt 1 kap. 7 § 1 mom. 5 punkten avses med långtidsarbetslösa arbetslösa arbetsökande som utan avbrott har varit arbetslösa arbetsökande i 12 månader samt också sådana arbetslösa arbetsökande som har varit arbetslösa arbetsökande i flera arbetslöshetsperioder som sammanlagt omfattar minst 12 månader och som på grundval av upprepade arbetslöshet och den tid arbetslösheten totalt har varat kan jämföras med arbetsökande som varit arbetsökande utan avbrott. Dessutom skall sådana arbetslösa arbetsökande anses vara långtidsarbetslösa vilkas sysselsättande kan beviljas sammanfattat stöd med stöd av 7 kap. 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). De som avses i dessa lagrum är sådana arbetslösa arbetsökande som är berättigade till arbetsmarknadsstöd, vilkas rätt till arbetslöshetspenning har upphört därför att maximitiden för förmånen har gått ut eller vilka har fått arbetsmarknadsstöd på grund av arbetslöshet för minst 500 dagar. Om personer som sysselsatts med stöd av det tidsbegränsade försöket med sammansatt

stöd föreskrivs i 11 §. I fråga om långtidsarbetslösa är utgångspunkten att de skall ha varit arbetslösa arbetssökande omedelbart innan anställningsförhållandet började. Som långtidsarbetslösa betraktas emellertid också arbetssökande som omedelbart innan de anställdes vid företaget har varit föremål för en sysselsättningsåtgärd, till exempel deltagit i rehabilitering, utbildning eller en sådan arbetsmarknadsåtgärd som avses i 8 kap. lagen om offentlig arbetskraftsservice.

2 §. *Socialt företag och rätten att använda namnet socialt företag.* Enligt förslaget avses med socialt företag en näringsidkare som är registrerad i ett särskilt register över sociala företag. Om detta register och registerföraren föreskrivs i 6 §. Om förutsättningar för införande i registret och registeranteckningens varaktighet föreskrivs i 4, 5 och 7 §.

En näringsidkare som frivilligt tar ett större socialt ansvar i sin verksamhet än de rättsliga minimikraven på socialt ansvar kan dra nytta av det image- och goodwill-värde som denna dimension av verksamheten har. Det är en form av socialt ansvar att erbjuda jobb också åt sådana personer som är svårast att sysselsätta. Ur företagets synvinkel kan det också vara fråga om att trygga andra långsiktiga förmåner: det är uppenbart att frågan om tillgången på arbetskraft på grund av befolkningens åldersstruktur kommer att bli viktigare än tidigare i företagets beslutsfattande. Syftet med att definiera begreppet socialt företag är att öka den sociala dimensionens genomskinlighet och marknadsvärde. Enligt 2 mom. skall andra företag än de som finns registrerade i registret över sociala företag inte ha rätt att använda namnet socialt företag i sin marknadsföring eller annars i samband med sin näringsverksamhet. Rätten att använda namnet skall alla företag ha som kan kalla sig sociala företag, alltså företag som uppfyller de villkor för registrering som det föreskrivs om i 4 § 1 och 2 mom., oberoende av om det egentliga målet för företagets verksamhet är att sysselsätta arbetslösa som har en svag ställning på arbetsmarknaden.

Det föreslås inga särskilda sanktioner för den som bryter mot 2 mom. Att bryta mot förbudet kan emellertid vara ett förfarande som strider mot lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978). En-

ligt lagens 2 § 1 mom. får osanna och vilseledande uttryck, som rör egen eller annans näringsverksamhet och är ägnade att inverka på efterfrågan på eller utbud av nytta, inte användas i näringsverksamhet. Enligt lagens 6—8 § kan marknadsdomstolen förbjuda näringsidkare att fortsätta med eller upprepa ett sådant förfarande och, under vissa förutsättningar, kräva att näringsidkaren vidtar lämpliga rättelseåtgärder. Marknadsdomstolen kan förstärka förbudet eller åläggandet med vite. Uppsåtlig eller grov oaktsamhet vid användning i näringsverksamhet av uttryck som strider mot lagens 2 § 1 mom. skall straffas enligt lagens 9 § 1 mom. eller 30 kap. 2 § strafflagen.

3 §. *Stödjande av sociala företag.* Eftersom sociala företag jämföras med normala företag, omfattas de av alla de stöd- och bidragssystem som myndigheterna erbjuder för att främja grundade och utvecklande av företag.

I 1 mom. föreskrivs om stöd till sociala företag på vissa villkor. Grundande av sociala företag och stabiliserande av deras verksamhet skall stödas med sysselsättningsanslag. Arbetskraftsmyndigheterna skall på särskilda villkor kunna bevilja stöd endast till sådana sociala företag vilkas uttryckliga och uttalade verksamhetsmål är att sysselsätta personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Några andra begränsningar skall inte gälla dessa företags verksamhetsområde. Stödet beviljas i form av sysselsättningspolitiskt projektstöd.

Stöd för grundande av företag kan beviljas både företag som grundas och redan verkssamma företag som ännu inte sysselsätter så många handikappade och långtidsarbetslösa att de utgör 30 procent av de anställda eller som på annat sätt inte uppfyller de krav som ställs på sociala företag.

Nätverk som bildats av framgångsrika europeiska sociala företag och stödorganisationer som bildats närmast av organisationer inom den tredje sektorn har utgjort den främsta förutsättningen för att de sociala företagens verksamhet har lyckats. Något motsvarande nätverk av stödorganisationer finns ännu inte i Finland. Utgångspunkten är att en stödorganisation skall vara gemensam för de nämnda instanserna, men att arbetskraftsmyndigheterna skall kunna bevilja syssel-

sättningspolitiskt projektstöd till en sådan sammanslutning eller stiftelse. Stödorganisationen kan främja också sådana sociala företags verksamhet som inte har det ovan nämnda uttryckliga verksamhetssyftet.

Enligt förslaget skall momentet innehålla ett bemyndigande att utfärda en förordning med föreskrifter om särskilda villkor för sysselsättningspolitiskt projektstöd i samband med sociala företag. I fråga om bestämmelser som gäller föresättningar, begränsningar och förändringar av projektstöd som beviljas enligt statsrådets förordning om användningen av vissa sysselsättningsanslag (1345/2002) hänvisas till punkt 2.1.

I 2 mom. hänvisas angående sysselsättningsstöd som beviljas sociala företag till lagen om offentlig arbetskraftsservice och angående sammansatt stöd till den nämnda lagen och lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

4 §. *Registrering i registret över sociala företag.* I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för registrering i registret över sociala företag. Eftersom ett socialt företag skall vara en näringsidkare som införts i registret, innebär detta i praktiken att paragrafen innehåller en definition på begreppet socialt företag.

När det gäller sociala företag skall den juridiska formen enligt förslaget inte ha andra begränsningar än vad som följer av lagstiftningen om handelsregistret. Enligt 1 mom. 1 punkten skall näringsidkare som införts i handelsregistret på ansökan registreras i registret över sociala företag. Sådana näringsidkare är näringsidkare som enligt 3 § 1 mom. handelsregisterlagen (129/1979) är skyldiga att göra grundanmälan till handelsregistret. Enligt 3 § 2 mom. i handelsregisterlagen får grundanmälan också göras av näringsidkare som inte är skyldiga att göra anmälan, dock inte av rederibolag. Skyldiga att göra grundanmälan är

1) öppna bolag, kommanditbolag, aktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, andelslag, sparbanker, hypoteksföreningar, försäkringsföreningar, affärsverk som avses i lagen om statens affärsverk (627/1987) samt bostadsrättsföreningar,

2) ideella föreningar och stiftelser som för idkande av näring har ett fast driftställe eller

minst en anställd,

3) en fysisk person som idkar näring (enskild näringsidkare) enligt vad som föreskrivs i lagen angående rättighet att idka näring (122/1919), dock inte den som idkar gårdsbruk eller fiske,

4) en utländsk sammanslutning och stiftelse som grundar en filial i Finland (utländsk näringsidkare), samt

5) en europeisk ekonomisk intressegrupp och en utomlands registrerad intressegrupp och en grundar ett driftställe i Finland.

Utgångspunkten är att det sociala företaget verkar marknadsmässigt och enligt företagsekonomska principer producerar nyttigheter som kan vara varor eller tjänster. Även om registrering i handelsregistret redan i sig skapar detta antagande, föreslås det en uttrycklig bestämmelse om detta i momentets andra punkt. Enligt förslaget skall lagen inte innehålla några detaljerade bestämmelser hur verksamhet enligt företagsekonomska principer skall bedömas. När registerföraren i gränsfall bedömer om villkoren är uppfyllda skall ministeriet i sin helhetsbedömning fästa uppmärksamhet särskilt vid verksamhetens lönsamhet och varaktighet, det offentliga stödets andel av omsättningen och andelen stöd som finansieras med sysselsättningsanslag och motsvarande annat offentligt stöd av lönekostnaderna. I regel skall ett företag av vars omsättning över hälften fortlöpande består av offentligt stöd inte anses fungera enligt företagsekonomska principer.

Ett viktigt kriterium för ett socialt företag skall vara att en betydande del av de anställda är handikappade eller har varit långtidsarbetslösa när de anställdes. Om andelen sysselsatta föreskrivs i momentets tredje punkten och i 5 §. Ett av de viktigaste målen för den sociala företagsverksamheten har ansetts vara sysselsättandet av handikappade. Därför skall det alltid finnas en eller flera funktionshindrade bland de sysselsatta. De sysselsattas andel kan därför bestå av funktionshindrade arbetstagare eller av det sammanlagda antalet funktionshindrade och långtidsarbetslösa. De sysselsattas andel skall enligt förslaget vara 30 procent av de arbetstagare som är anställda hos näringsidkaren. Den föreslagna andelen på 30 procent motsvarar till exempel lag-

stiftningen om sociala andelslag i Italien som det redogörs för ovan i den allmänna motiveringen.

Enligt fjärde punkten skall ett kriterium för registrering som socialt företag vara att företaget till alla sina arbetstagare, oberoende av deras produktivitet, betalar lön på grundval av full arbetsförmåga enligt det kollektivavtal som tillämpas i branschen. När ett företag ansöker om socialt företags status skall företaget alltså övertyga registerföraren om att företaget tillämpar anställningsvillkor som är på nivå med de som avses ovan.

Om det inte finns ett kollektivavtal i den bransch som företaget är verksamt i, skall företaget intyga att det betalar en gängse och skälig lön för arbetet i fråga. Bedömningen av om lönen är tillräcklig är registerförarens uppgift.

När registerföraren utreder förutsättningarna för registreringen skall registerföraren ta ställning till vilket kollektivavtal som företaget skall tillämpa på arbetstagarnas anställningsförhållanden. Kollektivavtalet bestäms på grundval av de regler som etablerats inom arbetslagstiftningen, dvs. enligt bestämmelsen om tillämpningsområde i kollektivavtalet. Registerföraren skall också före registreringen utreda om företagets alla anställda har de löneförmåner som arbetstagare med full arbetsförmåga har enligt kollektivavtalet.

I egenskap av arbetsgivare svarar det sociala företaget för de arbetstagarskyldigheter som följer av lagar och avtal. Det innebär att villkoren för arbetstagarnas anställningsförhållanden bestäms enligt villkoren i arbetslagstiftningen, arbetskollektivavtalen och de anvisningar som arbetsgivaren meddelar inom ramen för sin behörighet. De tvingande bestämmelser som finns i den arbetsrättsliga lagstiftningen bestämmer för sin del miniminivån på arbetsvillkoren. I praktiken bestäms arbetsvillkoren till stor del av branschens kollektivavtal.

När det gäller arbetstagare som är anställda vid sociala företag bestäms deras rättigheter enligt de arbetsrättsliga lagar som gäller anställningsförhållanden och de kollektivavtal som är bindande för arbetsgivarna. Om arbetsgivaren är bunden av ett kollektivavtal i enlighet med 4 § lagen om kollektivavtal (436/1946), skall bestämmelserna i det aktu-

ella kollektivavtalet tillämpas som minimivillkor för arbetstagarens anställningsförhållande. Om den ena avtalsparten i kollektivavtalet inte är en riksomfattande arbetstagarorganisation och det finns ett sådant kollektivavtal som avses i 2 kap. 7 § arbetsavtalslagen (55/2001) i den bransch som arbetsgivaren representerar, skall arbetsgivaren som minimivillkor iaktta bestämmelserna i det nämnda allmänt bindande kollektivavtalet, om inte annat följer av 27 d § 4 mom. socialvårdslagen (710/1982).

I det avtalsförhållande som råder mellan arbetsgivaren och arbetstagaren bestäms arbetsvillkoren på det ovan beskrivna sättet. Arbetstagarens rättigheter bestäms sålunda inte enligt 4 punkten som gäller förutsättningarna för registrering av ett företag. Det är en helt annan sak om arbetsgivaren och arbetstagaren kommer överens i ett arbetsavtal om en högre lön än vad ett kollektivavtal som är bindande för arbetsgivaren annars förutsätter. I så fall bestäms arbetstagarens löneförmåner enligt det ingångna arbetsavtalet.

I ett socialt företag kan ett sådant separat kollektivavtal som avses i 27 d § 4 mom. socialvårdslagen tillämpas endast om de villkor som gäller lönen är minst på samma nivå som enligt det kollektivavtal som gäller den aktuella branschen, eller om företaget i arbetsavtalet kommer överens om en lön för alla arbetstagare som är minst den lön som betalas enligt det allmänt bindande kollektivavtalet. Den föreslagna bestämmelsen hindrar inte ett socialt företag från att ordna arbetspraktik, arbetsprövning och arbetslivsträning utan lön för handikappade, arbetslösa eller studerande, men dessa personer som bekantar sig med arbetslivet utan anställningsförhållande skall inte tas i beaktande när antalet sysselsatta beräknas. Utöver den lön till arbetstagaren som skall uppfylla de ovan nämnda villkoren skall ett socialt företag givetvis vara skyldigt att betala övriga lagenliga lönekostnader så som socialförsäkringsavgifter.

Den sociala dimensionen i näringsverksamheten kommer till uttryck i de sociala företagen genom att de i anslutning till sin näringsverksamhet tar ett större ansvar för sysselsättningen än vad som förutsätts i be-

stämmelser eller avtal. Ställningen som socialt företag förutsätter att näringsidkaren också till andra delar, till exempel i sitt förhållande till myndigheterna, konsumenterna och sina arbetstagare uppfyller de lagstadgade minimikraven och inte går tillväga olämpligt i sin näringsverksamhet. Förfaranden som väsentligt bryter mot skyldigheterna, vilket konstaterats av en domstol eller myndighet eller vilket annars är obestridligt, skall enligt 2 mom. vara ett hinder för registrering i registret över sociala företag. Likaså skall försummelse av skatter, avgifter och socialskyddsavgifter vara ett hinder för registrering.

Sociala företag skall enligt 3 § 1 mom. stödjas med sysselsättningspolitiskt projektstöd när näringsidkarens uttryckliga syfte är att sysselsätta personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden. När lagen tillämpas skall syftet med verksamheten anses vara uttryckligt om det nämns i bolagsordningen, bolagsavtalet, i stadgarna för en förening som bedriver affärsverksamhet eller i en motsvarande handling. Om separat registrering av sådana företag föreskrivs i 3 mom.

5 §. *Andelen sysselsatta.* När den andel sysselsatta som avses i 4 § 1 mom. 3 punkten räknas ut skall arbetstagare som är anställda i anställningsförhållande hos arbetstagaren i Finland beaktas. Med anställningsförhållande avses sådana avtalsförhållanden mellan en arbetsgivare och en arbetstagare som avses i 1 kap. 1 § lagen om arbetsavtal och 1 § sjömanslagen (423/1978) samt sådan läroavtalsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning (630/1998) och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998). Till andelens sysselsatta skall endast räknas arbetssökande som en Arbetskraftsbyrå har förmedlat till arbetsgivaren.

Enligt 1 mom. skall till andelen sysselsatta räknas handikappade och långtidsarbetslösa arbetstagare för vilkas lönekostnader arbetstagaren på dessa grunder erhåller sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd under hela den tid som stödet utbetalas. Dessutom skall enligt 3 mom. till andelen sysselsatta under högst ett år också räknas arbetstagare för vilka arbetsgivaren inte erhåller sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd. Bestämmelsen

skall gälla handikappade och långtidsarbetslösa som Arbetskraftsbyrå har anvisat arbete utan stöd samt sådana arbetstagare som fortsätter arbeta efter det att stödet upphört.

När andelen sysselsatta räknas ut skall enligt 2 och 4 mom. skall med handikappade jämföras sådana handikappade arbetare i företaget i verksamhet i sysselsättnings syfte för handikappade enligt 27 d § 3 mom. socialvårdslagen och vilkas lönekostnader kommunen betalar eller har betalat stöd för. En förutsättning skall vara att den handikappade står i anställningsförhållande och betalas lön på samma grunder som det sociala företagets övriga arbetstagare.

Enligt 5 mom. krävs alltid att det i det sociala företaget utöver arbetstagare som deltar i arbetsverksamhet också finns flera handikappade eller långtidsarbetslösa som anvisats arbete av Arbetskraftsbyrå.

Avsikten med att erbjuda handikappade och långtidsarbetslösa arbetstillfällen är att förbättra deras arbetsmarknadsfärdigheter och i mån av möjlighet främja deras möjligheter att få arbete på den öppna arbetsmarknaden. Därför föreskrivs i 5 mom. om en minimitid som skall gälla den sysselsattas arbetstid. Till andelen sysselsatta skall med stöd av 1—4 mom. endast räknas personer som har ett sådant heltidsarbete som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Arbetsförmågan hos handikappade, till exempel personer som har delinvalidpension eller personer som deltar i verksamhet i sysselsättnings syfte för handikappade, kan vara nedsatt till den grad att de inte kan heltidsarbeta. Enligt förslaget skall de räknas till andelen sysselsatta om de arbetar deltid.

För att stödja sysselsättningen av arbetstagare som inte hör till andelen sysselsatta skall det vara möjligt att betala sysselsättningsstöd på andra grunder än de som avses i denna lag. Likaså skall sysselsättandet kunna stödjas med annat offentligt stöd. Till exempel kan rehabiliteringspenning för läroavtalsutbildning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) betalas till arbetsgivaren. Kravet i 4 § 1 mom. 2 punkten på verksamhet som bedrivs enligt företagsekonomiska principer förutsätter dock att subventionen till annat än sysselsättandet av handikappade, funktionshindrade eller långtidsarbetslösa

inte är betydande.

6 §. *Registret över sociala företag och uppgifter som skall införas i det.* Arbetsministeriet skall föra register över sociala företag. Uppgifterna om de sociala företagen finns huvudsakligen redan från tidigare i de uppgifter som beskriver arbetsgivare i informationssystemet för arbetsförvaltningens kundbetjäning.

I lagen om ett informationssystem för arbetsförvaltningens kundbetjäning (1058/2002) föreskrivs om register för den offentliga arbetskraftsservicen som arbetsministeriet är registeransvarig för. Enligt lagens 2 § upprätthåller arbetskraftsmyndigheterna för främjande av enskilda kunders yrkesmässiga utveckling och placering i arbete samt för att betjäna arbetsgivarna ett informationssystem för arbetsförvaltningens kundbetjäning som innehåller ett register över enskilda kunder, ett arbetsgivarregister och ett register över anordnare av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Informationssystemet är ett enhetligt riksomfattande informationssystem som upprätthålls med hjälp av databehandling och vars uppgifter används gemensamt av arbetskraftsmyndigheterna. I registren kan också ingå manuellt förda kartotek, handlingar samt datafiler som i övrigt upprätthålls separat från det enhetliga informationssystemet. I 4 § föreskrivs om de olika registrens informationsinnehåll. Enligt 2 mom. kan för arbetsgivarvarkund införas i arbetsgivarregistret införas följande uppgifter:

- 1) uppgifter för identifiering av arbetsgivaren,
- 2) beskrivning,
- 3) kontaktuppgifter,
- 4) arbetsplatser,
- 5) placeringsmöjligheter och beslut om sysselsättning, samt
- 6) uppgifter om anvisningar.

Enligt den nämnda paragrafens 4 mom. kan i de olika registren även införas andra uppgifter som behövs med tanke på syftet med behandlingen, men som inte är personuppgifter.

Vid behandlingen av personuppgifter i informationssystemet för arbetsförvaltningens kundbetjäning skall personuppgiftslagen (523/1999) tillämpas, om inte något annat fö-

reskrivs i lag. I fråga om utlämnande av uppgifter ur informationssystemet tillämpas i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), enligt vilken sekretessbelagda uppgifter är uppgifter om en enskild kund hos arbetsförvaltningen samt de förmåner eller den service för arbetsförvaltningens enskilda kunder denne erhållit eller uppgifter om en persons hälsotillstånd eller handikapp, den hälsovård eller rehabilitering som denne har erhållit, och uppgifter om en privat affärs- eller yrkeshemlighet samt uppgifter om någon annan motsvarande omständighet som har samband med privat näringsverksamhet, om utlämnandet av uppgifter skulle medföra ekonomisk skada för näringsidkaren. Däremot är uppgifter om näringsidkarens skyldigheter och fullgörande av dessa offentliga enligt 24 § 1 mom. 20 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Basuppgifterna om de arbetssökande och uppgifter deras stödsysselsättning och arbeten som de anvisats finns i informationssystemet för arbetsförvaltningens kundbetjäning. För registret över sociala företag skall inte andra uppgifter om de arbetssökande samlas in eller registreras. Enligt det föreslagna 1 mom. skall registret över sociala företag sålunda vara ett arbetsgivarregister som upprätthålls separat i enlighet med lagen om ett informationssystem för arbetsförvaltningens kundbetjäning. Registret skall stå till alla arbetskraftsmyndigheters förfogande, men endast arbetsministeriet kan föra in uppgifter i registret.

Det kan dock hända att man måste föra in ytterligare uppgifter i registret över sociala företag, till exempel uppgifter om näringsidkarens verksamhetsmål och registrering i andra register samt åtagandet att behandla alla arbetstagare lika. En bestämmelse om detta ingår enligt förslaget i 2 mom. Inte heller i detta fall får personuppgifter föras in i registret i större omfattning än i informationssystemet för kundbetjäningen. Sådana personuppgifter kan i fråga om arbetsgivaren till exempel vara en privat näringsidkares personuppgifter.

Enligt föregående paragrafs 2 och 4 mom. jämställs en handikappad arbetssökande när andelen sysselsatta räknas ut under vissa förutsättningar med handikappade som är an-

ställda i anställningsförhållande, vilka ofta inte har varit arbetssökande vid Arbetskraftsbyrån. Registrets syfte förutsätter att deras identifieringsuppgifter och uppgifter om stöd som kommunen betalat för deras lönekostnader registreras. Enligt förslagets 3 mom. skall de nämnda uppgifterna registreras som uppgifter om placeringsmöjligheter och om beslut om sysselsättning enligt 4 § 2 mom. lagen om ett informationssystem för arbetsförvaltningens kundbetjäning. Momentet skall också ge rätt att föra in den sysselsattas personbeteckning i registret.

I fråga om de grundläggande rättigheterna och med tanke på bestämmelsen om skyddet av personuppgifter är syftet med registreringen och innehållet i de personuppgifter som avses i 3 mom. viktiga som föremål för reglering. Tillåtna användningsändamål inklusive vilka uppgifter som kan lämnas ut och hur länge uppgifterna skall bevaras samt de registrerades rättsskydd skall bestämmas i enlighet med lagen om ett informationssystem för arbetsförvaltningens kundbetjäning.

7 §. *Avförande ur registret över sociala företag.* Ur registret över sociala företag kan den registrerade avföras på egen begäran. Arbetsministeriet avför registrerade som inte längre uppfyller villkoren för registrering. När andelen sysselsatta sjunker under det som krävs i 4 § 1 mom. 3 punkten och 5 § skall ett socialt företag dock ha fyra månader tid att uppfylla villkoret på nytt. Enligt 1 mom. 2 punkten som gäller tidsfristen skall arbetsgivaren kunna uppfylla villkoret på nytt genom att anställa funktionshindrade, handikappade eller långtidsarbetslösa, inte genom att avskeda eller permittera sina andra anställda.

Av det föreslagna 1 mom. följer att ur registret avförs en registrerad som i sin näringsverksamhet har handlat till exempel i väsentlig grad i strid med lagen. För undvikande av tolkningssvårigheter föreslås i 2 mom. att en registrerad som har fått eller försökt få offentligt stöd utan grund alltid avförs ur registret. Stödmottagaren skall anses ha handlat bedrägligt också om han vägrar att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat material som behövs för utbetalningen eller att i behövlig mån bistå vid granskningen.

8 §. *Skyldighet att lämna uppgifter.* Den

som ansöker om registrering skall på det sätt som arbetsministeriet bestämmer till ministeriet lämna uppgifter om uppfyllandet av villkoren. På motsvarande sätt skall den registrerade omedelbart underrätta arbetsministeriet om förändringar i de uppgifter som inverkar på registeranteckningen.

Registeranteckningen skall enligt 1 och 2 mom. basera sig på uppgifter som lämnas av den sökande och den registrerade och arbetsministeriet skall ha rätt att använda uppgifter som förts in i informationssystemet för arbetsförvaltningens kundbetjäning för att kontrollera uppgifterna. Enligt 3 mom. skall arbetsministeriet också ha rätt att få uppgifter av det offentliga samfundets myndigheter och inrättningar och stiftelser som deltar i verkställandet den sociala tryggheten. Denna bestämmelse skall inte ge tillgång till konfidentiella uppgifter, men arbetsministeriet skall med stöd av bestämmelsen kunna be om uppgifter som är offentliga med stöd av det lagrum som nämns i motiveringen till 6 §, i synnerhet uppgifter om uppfyllandet av skyldigheter som ansluter till företagsverksamheten. Arbetsministeriet skall ha rätt att få uppgifterna avgiftsfritt.

9 §. *Beslut om registeranteckning.* En sökande som uppfyller villkoren för registrering skall föras in i registret över sociala företag. Om arbetsministeriet inte godkänner en ansökan skall ministeriet ge ett skriftligt beslut med anvisning om sökande av ändring. Arbetsministeriet skall också ge ett skriftligt beslut om avförande ur registret. Innan en registrerad avförs ur registret förutsätts att arbetsministeriet ger den registrerade tillfälle att bli hörd. Om den registrerade själv ber att få bli avförd ur registret skall det inte förutsättas att det ordnas ett särskilt hörande utöver begäran.

Den som missnöjd med arbetsministeriets beslut har rätt att överklaga förvägran av registeranteckning eller avförande ur registret i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). Med beaktande av syftet med registret föreslås i 2 mom. att arbetsministeriets beslut skall följas oberoende av ändringssökande.

10 §. *Ikraftträdande.* Den föreslagna bestämmelsen är en sedvanlig ikraftträdelsebestämmelse. Det föreslås att lagen skall träda i

kraft från och med ingången av 2004.

11 §. *Övergångsbestämmelser.* Beviljandet av sammansatt stöd till en arbetsgivare förutsätter att den sysselsatta har rätt till arbetsmarknadsstöd och att han eller hon har erhållit arbetslöshetsdagpenning under maximitiden eller arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet för minst 500 dagar. Enligt 7 kap. 11 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan sammansatt stöd beviljas som arbetsmarknadsstöd för 200—499 dagar för sysselsättande av en person som erhållit arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet (försök med sammansatt stöd). Försöket med sammansatt stöd är tidsbegränsat. Beslut om beviljande av stödet kan fattas fram till utgången av 2005 och stödet kan betalas till arbetsgivare för maximitiden, dvs. som längst fram till utgången av 2007. Personer som sysselsatts genom försöket med sammansatt stöd är inte alltid sådana långtidsarbetslösa som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten. I praktiken är det dock svårt för både arbetsgivaren och arbetsministeriet som upprätthåller registret över sociala företag att skilja personer som är sysselsatta med hjälp av sammansatt stöd från varandra. Dessutom har det stöd som beviljas enligt försöket med sammansatt stöd samma syfte som det sammansatta stödet annars har. På nämnda grunder föreslås det i 1 mom. att personer som sysselsatts med hjälp av försöket med sammansatt stöd skall jämställas med långtidsarbetslösa när den andel sysselsatta som förutsatts av sociala företag räknas ut.

Till andelen sysselsatta skall enligt 5 § 3 mom. räknas under högst ett år arbetstagare i sociala företag för vilkas lönekostnader arbetsgivaren inte får sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd. Bestämmelsen skall gälla arbetstagare som har anställts utan stöd och också arbetstagare som fortsätter arbeta när det nämnda stödet har upphört. Med handikappade jämsställs enligt 5 § 4 mom. under vissa förutsättningar arbetstagare som deltar i verksamhet i sysselsättningsssyfte för handikappade för vilkas sysselsättande arbetsgivaren har fått stöd av kommunen. För undvikande av tolkningssvårigheter föreslås en övergångsbestämmelse i 2 mom. enligt vilken också den tid i arbete hos ifrågakvarande arbetsgivare som föregått lagens ikraftträ-

dande beaktas vid beräkning av den tid som avses i 5 § 3 och 4 mom.

1.2. Lag om ändring av 7 kap. 3 och 11 § lagen om offentlig arbetskraftsservice

7 kap. Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag.

3 §. *Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om sysselsättningsstöd.* Enligt den gällande paragrafens 3 mom. får arbetsgivaren inte placera en sådan sysselsatt för vilkens anställning beviljats sysselsättningsstöd i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete. Genom förordning av statsrådet kan dock bestämmas om en kommuns, förenings eller stiftelses rätt att placera sysselsatta i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete och om villkoren för sådan vidareplacering. Om vidareplacering föreskrivs i 23 § statsrådets förordning om offentlig arbetskraftsservice (1344/2002).

Sysselsättandet av funktionshindrade och långtidsarbetslösa försvåras av arbetsgivarnas försiktighet att anställa personer som varit länge borta från arbetsmarknaden. Ett socialt företag, som har ett omfattande kontaktnät, skall ha möjlighet att erbjuda personer som de sysselsatt till exempel för kortvariga arbetsuppgifter hos företag som deras samarbetspartner äger. Vidare kan det via placeringen uppstå kontakter som främjar sysselsättande på den öppna marknaden. Bemyndigandet att utfärda förordning skall enligt förslaget därför utvidgas till att omfatta sådana sysselsatta vid sociala företag som avses i lagförslag 1.

Det föreslås att ett nytt 5 mom. fogas till paragrafen enligt vilket sysselsättningsstöd kan beviljas ett socialt företag på grundval av ett tidsbegränsat arbetsavtal. Bestämmelsen skall gälla alla sociala företag oberoende av om deras uttryckliga verksamhetsmål är att sysselsätta personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Ändringen skall emellertid endast gälla situationer där sysselsättningsstödet har beviljats för sysselsättande av en sådan handikappad eller långtidsarbetslös som avses i 1 § 2 mom. i lagförslag 1.

11 §. *Stödets varaktighet.* Enligt ett nytt 3 mom. skall sysselsättningsstöd beviljas för

lönekostnaderna per person för två år i sänder för sådana långtidsarbetslösa som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten i lagförslag 1 och för tre år i sänder för handikappade sysselsatta. Beviljandet av stöd till sociala företag skall ske enligt Arbetskraftsbyråns prövning. Däremot skall stödets varaktighet bestämmas i paragrafen. En längre och fastslagen utbetalningstid är nödvändig för att trygga sysselsättandets kontinuitet och förbättra de sysselsättas arbetsmarknadsfärdigheter.

1.3. Lag om ändring av 9 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa

9 kap. Arbetsmarknadsstödet belopp och varaktighet

7 §. *Arbetsmarknadsstödet varaktighet.* Beviljandet av sammansatt stöd till sociala företag skall vara beroende av Arbetskraftsbyråns prövning. Däremot skall stödets varaktighet bestämmas i paragrafen. Sammansatt stöd skall kunna beviljas ett socialt företag för två år, när det sysselsätter en handikappad eller långtidsarbetslös. Till 3 mom. föreslås dessutom ett bemyndigande om utfärdande av förordning med stöd av vilken en längre maximitid än 12 månader kan föreskrivas. En förutsättning för förlängningen skall vara att en längre utbetalningstid av fullt stöd är nödvändig för sysselsättandet av den handikappade.

I momentet avses med handikappad och långtidsarbetslös sådana sysselsatta som avses i 1 § 2 mom. i lagförslag 1.

2. Närmare bestämmelser

2.1. Sysselsättningspolitiskt projektstöd

Stöd för grundande av sociala företag och för stabiliserande av deras verksamhet skall enligt 3 § 1 mom. i lagförslag 1 kunna beviljas i form av sysselsättningspolitiskt projektstöd om vilket föreskrivs i 3 kap. statsrådets förordning om användningen av vissa sysselsättningsanslag. Enligt förordningen kan sysselsättningspolitiskt projektstöd beviljas i syfte att främja sysselsättningen och förhindra att arbetslösa slås ut från arbetsmarknaden för projekt med vars hjälp ordnas nya möj-

ligheter till arbete för arbetslösa arbetssökande och vidtas andra åtgärder som främjar deras möjligheter att få arbete. Dessutom kan projektstöd beviljas för andra regionala och lokala projekt som främjar sysselsättningen och utvecklandet av Arbetskraften. Stödet kan beviljas kommuner, samkommuner och andra sammanslutningar samt stiftelser.

I projektstöd kan beviljas högst 75 procent av de av den beviljande myndigheten godkända totalkostnaderna för ett projekt, till kommuner och samkommuner dock högst 50 procent. Vid bestämmandet av stödnivån beaktas hur svårt det är att sysselsätta de personer som hör till projektets målgrupp och projektets sysselsättningsfrämjande effekter. Lönkostnaderna för en person som ansvarar för genomförandet av ett projekt kan ersättas i sin helhet, om projektets syfte är att sysselsätta sådana till arbetsmarknadsstöd berättigade personer som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Projektstöd kan beviljas för högst tre år för ett projekt. För samma projekt kan projektstöd dock beviljas på nytt för högst två år, om det för att projektet skall kunna genomföras är ändamålsenligt att stöd beviljas.

Enligt gällande bestämmelser beviljas projektstöd inte för

- 1) främjande av affärsverksamhet,
- 2) investeringar, om det inte är fråga om mindre anskaffningar av utrustning, maskiner eller anordningar i omedelbar anslutning till ett projekt för vilket stöd beviljas och vilkas sammanlagda värde inte överstiger tio procent av de godkända totalkostnaderna för projektet, eller
- 3) kostnader som beror på att sysselsättningen av personer som hör till projektets målgrupp främjas med hjälp av sysselsättningsanslag eller på arbetsmarknadsåtgärder.

2.2. Vidareplacering av en person som skall sysselsättas

Enligt 23 § 1 mom. statsrådets förordning om offentlig Arbetskraftsservice kan kommunen placera en långtidsarbetslös som den sysselsätter och för vars avlönande har beviljats sysselsättningsstöd i arbete hos en förening, stiftelse eller enskild person.

En person som sysselsätts i en verkstad kan

placeras i arbetsuppgifter hos en annan arbetsgivare även då den som driver verkstaden är en förening eller stiftelse. En person som sysselsätts i en verkstad kan även placeras i arbete i ett företag. Avsikten är att sociala företag under samma förutsättningar som en verkstad skall ha möjlighet att vidareplacera den sysselsatta. Sociala företag skall också kunna vidareplacera handikappade.

Kommunen och verkstaden kan enligt förordningens 23 § 2 mom. av den som ordnar arbete uppbära högst ett belopp som per dag motsvarar skillnaden mellan kostnaden för sysselsättningen och det sysselsättningsstöd som betalas till kommunen för den som sysselsätts. Denna begränsning skall också gälla sociala företag.

2.3. Sysselsättningsstödet och det sammansatta stödets varaktighet och nivå

Regeringen utreder så som beskrivs i avsnitt 2 i den allmänna motiveringen behoven av att ändra och förenkla sysselsättningsstödsystemet samt möjligheterna att ta i bruk ett långvarigt, rentav permanent och enligt arbetstagarens individuella nedsättning av arbetsförmågan skräddarsytt sysselsättningsstöd för arbetsgivare som sysselsätter en

funktionshindrad eller handikappad.

I detta skede är regeringens avsikt att med stöd av bemyndigandena att utfärda förordningar i lagförslag 3 förlänga maximitiden för fullt sammansatt stöd som beviljas sociala företag för sysselsättande av en handikappad till två år.

I detta sammanhang föreslås ingen ändring av sysselsättningsstödet nivå. Avsikten är att genom arbetsministeriets resultatstyrning få till stånd att det sysselsättningsstöd som beviljas sociala företag skall uppgå till maximibeloppet när det är ändamålsenligt med beaktande av den sysselsattas arbetsförmåga och arbetsmarknadsfärdigheter. Maximibeloppet är enligt 7 kap. 9 § lagen om offentlig arbetskraftsservice normalt sysselsättningsstöd höjt med 80 procent. Per månad är stödet i så fall ca 770 euro. Fullt sammansatt stöd är ca 930 euro i året.

3. Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft från och med ingången av 2004.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om sociala företag**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte och definitioner

Sociala företag enligt denna lag erbjuder i synnerhet handikappade och långtidsarbetslösa arbetsmöjligheter.

I denna lag avses med

1) *handikappade arbetssökande* arbetstagare vilkas möjligheter att få ett lämpligt arbete, att bevara sitt arbete eller att avancera i det har minskat betydligt på grund av en på behörigt sätt konstaterad skada, sjukdom eller funktionsnedsättning,

2) *långtidsarbetslösa* arbetstagare som innan anställningsförhållandet började har varit arbetslös arbetssökande enligt 1 kap. 7 § 1 mom. 5 punkten lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) eller 7 kap. 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

2 §

Socialt företag och rätten att använda namnet socialt företag

Ett socialt företag är en näringsidkare som är registrerad i registret över sociala företag.

Endast den som avses i 1 mom. har rätt att i samband med sin näringsverksamhet använda namnet socialt företag.

3 §

Stödjande av sociala företag

Arbetskraftsmyndigheten kan inom ramen för statsbudgeten bevilja stöd för grundande av sociala företag och för stabiliserande av

deras verksamhet, om det uttryckliga målet med näringsverksamheten i det sociala företaget är att sysselsätta personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Stöd kan beviljas också andra sammanslutningar eller stiftelser för främjande och utvecklande av social företagsverksamhet som avses i denna lag. Närmare bestämmelser om stödet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Angående sysselsättningsstöd som beviljas sociala företag föreskrivs i lagen om offentlig arbetskraftsservice. Bestämmelser om sammansatt stöd ingår i nämnda lag och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

4 §

Registrering i registret över sociala företag

I registret över sociala företag registreras på ansökan sådan i 3 § handelsregisterlagen (129/1979) avsedda sammanslutningar och stiftelser som idkar näring samt andra näringsidkare

1) som införts i handelsregistret i enlighet med ovan nämnda lag,

2) som producerar nyttigheter enligt företagsekonomiska principer,

3) av vars anställda arbetstagare minst 30 procent är handikappade eller sammanlagt minst 30 procent handikappade och långtidsarbetslösa (*andel sysselsatta*), och

4) som till alla sina anställda arbetstagare, oberoende av dessas produktivitet, betalar lön på basis av full arbetsförmåga enligt det kollektivavtal som tillämpas i branschen i fråga, eller, om ett sådant kollektivavtal inte finns, betalar gängse och skälig lön för arbetet i fråga.

Registreringen förutsätter att den som an söker om sådan dessutom uppfyller följande villkor:

1) näringsidkaren har inte i sin affärsverksamhet i väsentlig grad har förfarit i strid med lag eller god affärssed,

2) näringsidkaren har inte obetalda skatter, socialskyddsavgifter eller andra avgifter till staten och inte heller obetalda pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringspremier.

I registret över sociala företag införs separat de registrerade i fråga om vilka det uttryckliga målet med näringsverksamheten är att sysselsätta personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden.

5 §

Andelen sysselsatta

Till andelen sysselsatta räknas handikappade och långtidsarbetslösa den tid för vilken sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd betalas för den handikappades eller långtidsarbetslösas lönekostnader.

Vid beräkningen av andelen sysselsatta jämföras med handikappade sådana handikappade i verksamhet i sysselsättnings syfte för handikappade enligt 27 d § 3 mom. socialvårdslagen (710/1982) som Arbetskraftsbyrån anvisar arbete och

1) för vilkas sysselsättande kommunen betalar stöd till arbetsgivaren, och

2) till vilka arbetsgivaren betalar lön i enlighet med 4 § 1 mom. 4 punkten.

En handikappad eller långtidsarbetslös som Arbetskraftsbyrån anvisar arbete, och för vars lönekostnader inte betalas sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd, räknas till andelen sysselsatta den tid för vilken arbetsgivaren är skyldig att betala lön till den handikappade eller långtidsarbetslösa, dock högst ett år.

En handikappad som Arbetskraftsbyrån anvisar arbete och för vars sysselsättande arbetsgivaren har fått stöd av kommunen på den grund som avses i 2 mom., jämföras vid beräkningen av andelen sysselsatta med en handikappad som Arbetskraftsbyrån anvisar arbete den tid för vilken arbetsgivaren är skyldig att betala lön till den handikappade i

enlighet med 4 § 1 mom. 4 punkten, dock högst ett år från det att stödet upphört.

Andelen sysselsatta skall alltid inkludera i 1 eller 3 mom. avsedda arbetstagare. Vid beräkningen av andelen sysselsatta beaktas de arbetstagare vilkas ordinarie arbetstid är mer än 75 procent av maximiarbetstiden i branschen. I fråga om handikappade räknas till andelen sysselsatta dock de arbetstagare vilkas ordinarie arbetstid är minst 50 procent av maximiarbetstiden i branschen.

6 §

Registret över sociala företag och uppgifter som skall införas i det

Registret över sociala företag är ett av Arbetsministeriet separat fört arbetsgivarregister i enlighet med 4 § 2 mom. lagen om ett informationssystem för Arbetsförvaltningens kundbetjäning (1058/2002).

I registret kan i form av sådana i 4 § 2 mom. 2 punkten i sagda lag avsedda beskrivningar av en arbetsgivararkund införas också sådana uppgifter som förutsätts för verkställigheten av denna lag, vilka inte har införts i informationssystemet för Arbetsförvaltningens kundbetjäning med tanke på de tjänster för arbetsgivare som avses i lagen om offentlig Arbetskraftsservice och vilka inte är personuppgifter.

I registret kan i form av en i 4 § 2 mom. 5 punkten lagen om ett informationssystem för Arbetsförvaltningens kundbetjäning avsedd uppgift införas identifieringsuppgifter, däribland personbeteckningen, om en i 5 § 2 och 4 mom. avsedd handikappad samt uppgifter om stöd som kommunen beviljat och betalat för sysselsättandet av den handikappade.

7 §

Avförande ur registret över sociala företag

Ur registret avförs en registrerad

1) som begär detta,

2) när andelen sysselsatta som är anställda hos den registrerade har sjunkit under den

ovan föreskrivna andelen sysselsatta, och den registrerade inte inom fyra månader har anställt handikappade eller långtidsarbetslösa så, att villkoret på nytt uppfylls, eller

3) som inte uppfyller övriga villkor för införande i registret.

Ur registret avförs alltid en registrerad som har fått eller försökt få offentligt stöd utan grund

1) genom att vid ansökan om stöd lämna oriktiga uppgifter på någon väsentlig punkt,

2) genom att förtiga omständigheter som i väsentlig grad inverkar på beviljandet eller utbetalningen av stödet, eller

3) genom att vägra tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat material som behövs för utbetalningen eller övervakningen eller genom att vägra att i behövlig mån bistå vid granskning.

8 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Den som ansöker om registrering skall på det sätt som arbetsministeriet bestämmer till ministeriet lämna uppgifter om uppfyllandet av villkoren enligt 4 och 5 § samt andra uppgifter som behövs för upprätthållandet av registret.

Den registrerade skall omedelbart underrätta arbetsministeriet om förändringar i de uppgifter som avses i 1 mom.

Statliga myndigheter samt myndigheter inom kommuner och andra offentligrättsliga samfund, försäkrings- och pensionsanstalter samt pensionsstiftelser är skyldiga att avgiftsfritt lämna arbetsministeriet uppgifter som behövs vid verkställigheten av denna lag.

9 §

Beslut om registeranteckning

Arbetsministeriet skall ge skriftligt beslut om förvägran av registrering och om avförande ur registret. Den registrerade skall ges tillfälle att bli hörd innan ett avförande ur registret sker.

I beslut om förvägran av registrering och om avförande ur registret får den som saken gäller söka ändring genom besvär i enlighet med bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Arbetsministeriets beslut skall oberoende av ändringssökande följas tills ärendet har avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut eller besvärsmyndigheten bestämmer något annat med stöd av 32 § förvaltningsprocesslagen.

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

11 §

Övergångsbestämmelser

Till andelen sysselsatta räknas åren 2004–2007 utöver handikappade och långtidsarbetslösa också de övriga sysselsatta för vilkas lönekostnader betalas sammansatt stöd i form av sådant försök med sammansatt stöd som avses i 7 kap. 11 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Vid beräkning av den tid som avses i 5 § 3 och 4 mom. beaktas också den tid som föregått denna lags ikraftträdande.

2.

Lag**om ändring av 7 kap. 3 och 11 § lagen om offentlig arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 7 kap. 3 § 3 mom. samt
fogas till 7 kap. 3 § ett nytt 5 mom. och till 11 kap. ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom. som följer:

7 kap.

**Främjande av sysselsättning med hjälp av
sysselsättningsanslag**

3 §

Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om sysselsättningsstöd

Arbetsgivaren får inte placera en sådan sysselsatt för vilkens anställning beviljats sysselsättningsstöd i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete. Genom förordning av statsrådet kan dock bestämmas om rätten i fråga om en kommun, förening och stiftelse samt ett i lagen om sociala företag (/2003) avsett socialt företag att placera sysselsatta i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete och om villkoren för sådan vidareplacering.

Sysselsättningsstöd kan med avvikelse från 4 mom. på grundval av ett arbetsavtal för viss tid beviljas ett socialt företag som avses i lagen om sociala företag för sysselsättande

av en handikappad, långtidsarbetslös eller i 7 kap. 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd arbetslös.

11 §

Stödets varaktighet

Med avvikelse från 1 mom. kan sysselsättningsstöd beviljas sociala företag som avses i lagen om sociala företag

1) för 36 månader i sänder per person, om den som sysselsätts är handikappad, och

2) för 24 månader i sänder per person, om den som sysselsätts är långtidsarbetslös eller sådan arbetslös som avses i 7 kap. 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.
 Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 9 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 9 kap.
 7 § 3 mom. som följer:

9 kap.

Arbetsmarknadsstödet belopp och varaktighet

7 §

Arbetsmarknadsstödet varaktighet

—————
 Det kan bestämmas att sammansatt stöd skall betalas till arbetsgivaren för högst 24 månader per person. Till sociala företag som avses i lagen om sociala företag (/2003) kan sammansatt stöd betalas för 24 månader per person, om det sociala företaget sysselsätter en i sagda lag avsedd handikappad eller långtidsarbetslös. Kombinerat med sysselsättningsstödet kan det dock bestämmas

att arbetsmarknadsstödet skall betalas till arbetsgivaren för högst 12 månader per person. Genom förordning av statsrådet kan för främjande av sysselsättandet av handikappade en längre maximitid än 12 månader föreskrivas. Maximitiderna börjar räknas från början när en person

1) efter att arbetsvillkoret uppfyllts och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning gått ut på nytt blivit berättigad till arbetsmarknadsstöd, eller

2) efter arbete för vilket sammansatt stöd betalats fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 500 dagar.

—————
 Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 24 oktober 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Sinikka Mönkäre*

2.

Lag**om ändring av 7 kap. 3 och 11 § lagen om offentlig arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 7 kap.
 3 § 3 mom. samt
fogas till 7 kap. 3 § ett nytt 5 mom. och till 11 kap. ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3
 mom. blir 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

**Främjande av sysselsättning med hjälp
 av sysselsättningsanslag**

3 §

*Förutsättningar som gäller anställningsför-
 hållandet i fråga om sysselsättningsstöd*

Arbetsgivaren får inte placera en sådan sysselsatt för vilkens anställning beviljats sysselsättningsstöd i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete. Genom förordning av statsrådet kan dock bestämmas om en kommuns, förenings och stiftelses rätt att placera sysselsatta i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete och om villkoren för sådan vidareplacering.

Arbetsgivaren får inte placera en sådan sysselsatt för vilkens anställning beviljats sysselsättningsstöd i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete. Genom förordning av statsrådet kan dock bestämmas om rätten i fråga om en kommun, förening och stiftelse samt ett i lagen om sociala företag (/2003) avsett socialt företag att placera sysselsatta i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete och om villkoren för sådan vidareplacering.

Sysselsättningsstöd kan med avvikelse från 4 mom. på grundval av ett arbetsavtal för viss tid beviljas ett socialt företag som avses i lagen om sociala företag för sysselsättande av en handikappad, långtidsarbetslös eller i 7 kap. 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd arbetslös.

11 §

Stödets varaktighet

Maximitiden för sammansatt stöd anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Genom förordning av statsrådet bestäms om beviljande av sysselsättningsstöd på nytt för sysselsättning av eller tryggande av försörjningen för samma person samt om servicehelheten och maximitiden för den. Genom förordning av statsrådet kan dessutom bestämmas om en längre maximitid för sysselsättningsstödet än 10 månader, dock högst 24 månader, om det är ändamålsenligt för att främja sysselsättningen av handikappade, för att öka möjligheterna att arbeta för personer i deltidarbete eller med anledning av arbetsuppgifterna för sysselsatta personer.

Med avvikelse från 1 mom. kan sysselsättningsstöd beviljas sociala företag som avses i lagen om sociala företag

1) för 36 månader i sänder per person, om den som sysselsätts är handikappad, och

2) för 24 månader i sänder per person, om den som sysselsätts är långtidsarbetslös eller sådan arbetslös som avses i 7 kap. 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Maximitiden för sammansatt stöd anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Genom förordning av statsrådet bestäms om beviljande av sysselsättningsstöd på nytt för sysselsättning av eller tryggande av försörjningen för samma person samt om servicehelheten och maximitiden för den. Genom förordning av statsrådet kan dessutom bestämmas om en längre maximitid för sysselsättningsstödet än 10 månader, dock högst 24 månader, om det är ändamålsenligt för att främja sysselsättningen av handikappade, för att öka möjligheterna att arbeta för personer i deltidarbete eller med anledning av arbetsuppgifterna för sysselsatta personer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 9 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 9 kap.
7 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

Arbetsmarknadsstödets belopp och varaktighet

7 §

Arbetsmarknadsstödets varaktighet

Det kan bestämmas att sammansatt stöd skall betalas till arbetsgivaren för högst 24 månader per person. Kombinerat med sysselsättningsstödet kan det dock bestämmas att arbetsmarknadsstödet skall betalas till arbetsgivaren för högst 12 månader per person. Maximitiderna börjar räknas från början när en person

1) efter att arbetsvillkoret uppfyllts och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning gått ut på nytt blivit berättigad till arbetsmarknadsstöd, eller

2) efter arbete för vilket sammansatt stöd betalats fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 5 00 dagar.

Det kan bestämmas att sammansatt stöd skall betalas till arbetsgivaren för högst 24 månader per person. *Till sociala företag som avses i lagen om sociala företag (/2003) kan sammansatt stöd betalas för 24 månader per person, om det sociala företaget sysselsätter en i sagda lag avsedd handikappad eller långtidsarbetslös.* Kombinerat med sysselsättningsstödet kan det dock bestämmas att arbetsmarknadsstödet skall betalas till arbetsgivaren för högst 12 månader per person. *Genom förordning av statsrådet kan för främjande av sysselsättandet av handikappade en längre maximitid än 12 månader föreskrivas.* Maximitiderna börjar räknas från början när en person

1) efter att arbetsvillkoret uppfyllts och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning gått ut på nytt blivit berättigad till arbetsmarknadsstöd, eller

2) efter arbete för vilket sammansatt stöd betalats fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 500 dagar.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
